

Posam. šte. Din 1.—
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 —:

"TABOR", izhaja vsak dan, razven
nedelj in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne. Stane
mesечно po pošti D 12.50, za leto
D 20.50, dostiže pa po pošti
Din 14.—, na izkaznico.

"NARODNI LIST" ("Tabor") se naroči
in stane mesечно 2
letno 6 Din, polletno
3 Din, celoletno 22.50 Din.

Narodna se plačuje v naprej.

TABOR

(NARODNI LIST)

Posam. šte. Din 1.—
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 —:

UREDNIŠTVO "Tabor" in "Na-
rodni list" je v Mariboru, Ju-
žičeva ulica 4, I. nadstropje. —
Telefon interurban šte. 276. —
Rokopisi se ne vračajo.

OPRAVA je v Južičevi ul. št. 4
priljubljen delo. — Telefon št. 24.
SHS politično-izk. račun za "Tabor"
11.787, za "Narodni list" 12.443.

Na naročila brez denarja se ne
odra. Inzertne cene po dogovoru.

Leto: IV. (II). — Številka: 195 (35).

Maribor, četrtek 30. avgusta 1923.

Ob zaključku maribor- ske razstave.

Maribor, 29. avgusta.

Včeraj je bila z obiskom Nj. Vel. kra-
lja na slovesen način zaključena Indu-
strijsko-obrtna vzorčna izložba v Mari-
boru.

Za one, ki znajo ceniti važnost na-
predka in razvoja našega narodnega go-
spodarstva, je bila razstava vseskozi po-
učna. Razstava je pokazala velikanski na-
predk naše industrije in obrti, zlasti tu
oh severni meji naše države, ki je bila
do preobrata skoraj popolnoma odvisna
od nam sedaj neprijaznega inozemstva.
Gospodarska osamosvojitev je prvi pogoj
za kulturni in politični napredek in kon-
solidacijo naše države. In v tem oziru
lahko z razstavo popolnoma zado-
voljni. Pokazala je, da si je naša domača
obrtnost in industrija postavila trdne teme-
lje za nadaljnji razvoj in napredek.

Dosegla pa je razstava tudi drugi svoj
namen. Seznanila je najširšo javnost z
domaćimi izdelki ter pokazala trgovcem
in konzumentom, da dobe pri domačem
obrtniku in industriji ravno tako dobro,
če ne boljše blago in izdelke, kakor jih
še danes mnogo trgovcev naroča iz ino-
zemstva in s tem odjeda domačim kruh
in zaslužek. Uverili so se lahko o tem ne
le trgovci in konzumenti, ampak tudi vsi
zastopniki oblasti in merodajni činitelji,
ki imajo odločilno besedo o naši trgovin-
ski in finančni politiki. Kakor zna-
mo, si je med drugimi odličnimi o-
sebnimi ogledal razstavo tudi načelnik
ministrstva za trgovino in industrijo, g.
M. Savič, ki je priznal, da je slovenska
obrtnost in industrija najboljša in najbolj
razvita v naši državi, ter se o razstavi
sami pohvalno izrazil. Gospodarski krogi
mariborske oblasti pa so mu na posebnem
sestanku tudi obrazložili položaj
našega gospodarstva ter mu na podlagi
te razstave predložili, kako potrebno je v
interesu celokupnega našega narodnega
gospodarstva, da vlada trud in delo na-
še obrti in industrije podpira in se ozira
na upoštevanje njene želje. Prepričani smo,
da bo imelo to koristne posledice in tudi
to je napačno razstavo.

Tudi na najvišjem mestu razstava ni
ostala neopazena. Nj. Vel. kralj Alek-
sander sam se je posebno zanimal za ma-
riborsko razstavo in odlikoval vse gospo-
darske kroge mariborske s tem, da je
velikodušno sprejel pokroviteljstvo nad
razstavo, katero si je včeraj v spremstvu
kneza Arzena osebno ogledal. Pohvala
Nj. Vel. kralja je pač največje odlikova-
nje vseh razstavljalcev in najlepše pla-
čilo onim, ki so se trudili, da je razstava
tako lepo uspela.

Pa še en važen nauk črpamo iz razsta-
ve. Nemci, oni Nemci, ki vedno proda-
jajo svojo tožalnost radikalni vladi, so
razstavo bojkotirali, ker je bilo v raz-
stavni katalogu v zgodovinskem pre-
gledu Maribora omenjeno, da je dne 27.
januarja 1919 general Maister preprečil
zadnji pokušaj Nemcev, dobiti mesto v
svojo oblast. To je važen zgodovinski do-
godek jugoslovenskega Maribora, ki ga
bo omenil sleherni zgodovinar. Skrajna
netaktnost — da ne rabimo ostrejšega iz-
raza — s strani tukajšnjih Nemcev je
bila, da so oni radi tega bojkotirali ne-
politično, in izključno gospodarsko pri-
reditve. Če oni kot jugoslovenski držav-
ljani niti na gospodarskem polju nočejo
sodelovati z nami, je to najjasnejši do-
kaz njihove »lojalnosti« napram naši
državi. Pa tudi slovenski klerikalci so po-
kazali, da je njima le za volilne kroglji-

Kraljev povratek iz Maribora.

Kralj zadovoljen s sprejemom in z izložbo.

Bled, 29. avgusta. (Izv.) Nj. Vel. kralj
Aleksander se je sinoči ob 1/22. uri vrnil
semkaj. Napram spremljevalcem se je
izrazil, da je s sprejemom v Mariboru in

z Industrijsko-obrtno vzorčno izložbo ze-
lo zadovoljen. Visoko stanje mariborske
industrije in obrti ga je presenetilo.

Pred stavko v delavnicah južne železnice?

Od včeraj pasivna rezistenca? — Pod kontrolo vojaštva?

Maribor, 29. avgusta. (Izv.) Izza zad-
nje štiriindvajseturne stavke, s katero je
delavstvo na solidaren način manifesti-
ralo svoje nezadovoljstvo s sedanjim po-
lozajem, kakor tudi dalo izraza svojemu
protestu proti zavlačevanju železničar-
ske službene pragmatike, se opaža med
delavstvom južne železnice trajno nara-
ščajoča napetost. To nepovoljno razpo-
loženje je še povečalo dejstvo, da je vla-
da na opomin delavstva odgovorila z mi-
litarizacijo, ki jo delavstvo v svoji upra-
vičeni borbi za obstanek nikakor ne
smatra za upravičeno. Največje nezado-
voljstvo je opažati v delavnicah južne
železnice v Mariboru. Ker vlada kljub

ponovnim protestom in obsojanju s stra-
ni celokupne javnosti še ni ukinila od-
rejane mobilizacije in militarizacije že-
lezničarjev, so delavci delavnice južne
železnice v podkrepitev svojega protesta
pričeli včeraj dopoldne s pasivno rezis-
tenco. Povod jim je dal slučaj nekato-
rih mizarjev, ki so se protivilni povelju,
delati čez običajni delovni čas in bi imeli
biti včeraj radi tega kaznovani. Ker pa
se govori, da bo zasedlo delavnico voja-
štvo, groze železničarji s popolno stavko.
(Op. ur.: Mi smo k militarizaciji železni-
čarjev že zavzeli svoje stališče. Upamo,
da bo vlada končno spoznala in uvidela
svojo pogreženo politiko).

Nejasnost v reškem vprašanju.

Vlada čuva tajnosti. — Dr. Beneš po posredoval med Italijo in Jugoslavijo?

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Po pre-
daji odgovora naše vlade na italijansko
noto se pričakuje, da bo najkasneje do
jutri položaj popolnoma razjasnjen. Do
tedaj se bodo razjasnile tudi razne okol-
nosti, ki jih sedaj seveda oboje stranki ču-
vata kot strogo tajnost. Zunanji minister
dr. Ninčić je izjavil nekemu novinarju,
da o naših protipredlogih italijanski vla-

di ne more dati nobenih pojasnil. Radi te
rezerviranosti vladnih krogov se pojav-
lja v javnosti, zlasti v časopisju velika
nevolja. Kakor v Rimu, se tudi v Beo-
gradu pripisuje bivanju češkoslovaškega
zunanjega min. dr. Beneša v Rimu velika
važnost. Splošno se misli, da bo dr. Beneš
interveniral radi rešitve reškega vpraša-
nja.

Radićijada.

Nov Radićev članek. — Slavospv mirolj ubni Angliji in drugo Radićevo klepo-
tanje.

Zagreb, 29. avgusta. (Izv.) Radić pi-
še v svojem »Slobodnem domu« pod na-
словom »Miroljubna Anglija in pacifisti-
čna Hrvatska« med drugim sledeče: Da-
našnja francoska vlada je zelo razborita
in o nekdanji miroljubnosti ne more več
biti govora. Anglija pa vodi ravno na-
sprotno miroljubno politiko dela in ena-
kopravnosti. Francija si je pridobila Če-
škoslovaško in Jugoslavijo, Anglija pa je
našla ob svoji strani Hrvatsko. Hrvatska
je središče postojanke, v kateri je vsako-
do za miroljubno Anglijo in nikdo za
vojneželjno Francijo. To, kar ponujajo
jugoslovenski vlastodržci Franciji za

njeno podporo, ne znači ničesar, ker ni-
majo za svojo rumunsko politiko za sa-
bo niti srbskega naroda, a nimajo ga
tudi za svojo politiko s češkoslovaškimi
kapitalisti, niti za brezplodno in blazno
politiko proti Bolgariji in Albaniji, niti
za previsoke dolgeve v Franciji. Proti
njim pa je vsa Hrvatska, Slovenija, Črna
gora, vsa Macedonija in Vojvodina. To
je nad 10 milijonov ljudi. Vse to vodi
pacifistična Hrvatska in Anglija bo na-
šla v Hrvatski vedno zaslombo za svojo
miroljubno politiko dela in enakoprav-
nosti.

Šolski nadzorniki.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Mini-
strstvo prosvete izdeluje načrt za razde-
litev šolskih nadzornikov po vsej državi.
Razdelitev se bo izvršila po zaslišanju
vseh višjih šolskih svetov v smislu reso-

lucij, sprejetih na zborovanju jugoslo-
venskih učiteljev v Ljubljani. Odstavlje-
ni bodo vsi oni nadzorniki, o katerih je
dognano, da so svoja mesta kot nadzor-
niki zlorabljali.

Minister Beneš v Rimu.

Rim, 28. avgusta. (Izv.) Češkoslovaški
minister zunanjih zadev dr. Beneš je da-
nes jutraj dospel semkaj, ter je imel
še tekom dopoldneva sestanek z italijan-

skim ministrskim predsednikom. Na se-
stanku sta razpravljala o političnih in
gospodarskih zadevah, ki se tičejo obeh
držav.

—□—

Prost uvoz živil na Češkoslovaško.

Praga, 29. avgusta. (Izv.) »Prager
Presse« doznava z merodajne strani, da
bodo v kratkem ukinjene vse odredbe
glede uvoza žita in moke, ter da bo uvoz
teh živil v Češkoslovaško popolnoma
prost.

BORZA.

Curih, 29. avgusta. (Izv.) Predborza.
Pariz 31.80, Beograd 5.8250, London 25.20,
Berlin 0.00085, Praga 16.925, Milan 24.05,
Newyork 554, Dunaj 0.0078 ena osmina,
žig. krone 0.007825, Budimpešta 0.03 ena
osmina, Sofija 55

ce, ne pa za napredek in izboljšanje sta-
nja našega obrtništva, industrije in celo-
kupnega gospodarstva. Tukajšnja kler-
ikalna lista »Straža« in »Slov. Gospodars-
ta prireditve bojkotirala, »Straža« celo
z izmišljotinami napadala v očitnem
namenu, škodovati prireditvi. Svojega
namena sicer niso dosegli, vendar pa si
naj vsi obrtniki, industrijalet, trgovci
in kmetje to zapomnijo za bodoče volit-
ve. Kdor dela proti našemu gospodar-
skemu napredku in razvoju, je sovražnik
ljudstva!

8. septembra vsi v Ptuj!

8. septembra poteče 15. obletnica Bi-
storičnega dne 8. septembra 1908, ko je
nemška družba s kamenjem in pali-
kami napadla mirne Slovence, prihajajo-
če na skupščino Družbe sv. Cirila in Me-
toda v Ptuj. Ta dogodek je izval o-
gromno ogorčenje širom slovenskih kra-
jev. Ljubljana je priredila protestno abo-
rovanje, toda avstrijske oblasti so posla-
le proti Slovincem na slovenskih tleh —
oboroženo vojaštvo, ki je na ljudi, bore-
če se za najpriprostejše narodne pravice,
streljalo iz pušk. Zločin avstrijske upra-
ve je bil krvavo maščevati. Deset let po
tem dogodku je bila habsburška monar-
hija v zadnjih vzdihljajih. Koncem ok-
tobra leta 1918 je zgodovina zbrisala s
evropskega zemljevida cesarstvo, ki se
je upiralo na silo in ki je streljalo lju-
di, zagovarjajoče navadne in ustavno
zajamčene pravice. Avstrijskih nasilne-
žev ni več, izginili so tudi njih podporni-
ki, »štajerci« je poginil, Ornič je zbežal,
v Ptuj in vseh obmejnih mestih so po-
novno zaplapolale slovenske zastave in
nemško-nemška družba je trepetala od
strahu pred »sodnimi dnevi«. Vse ji je
bilo odpuščeno, zato da nas sedaj iznova
izziva na podlagi načel, ki so jih Nemci
pred 15. leti sramotili.

Dne 8. septembra se zberimo v Ptuj.
Ciril-Metodova družba nas kliče. Tu —
v nekdanjem štajercijanskem pašaliku —
proslavimo 15-letnico zgodovinskih ptuj-
skih dogodkov. Tu dajmo duška veselju,
da je pravica malega naroda zmaga-
la, da obrambno delo Ciril-Metodove druž-
be triumfira nad nasilniškim delom
»Štajerce« in »Schultzeina«. Tu raz-
vijmo delovni program naše Matice,
ki je tako zvesto bdela na severni meji.
Letošnjo Malo Gospojno posvetimo sta-
rodavnemu Ptuj!

Ratifikacija konvencije o južni železnici.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Po na-
ročilu naše vlade je naš poslanik v Rimu
g. Antonievič podpisal konvencije o
tranzitnem prometu na progah južne že-
leznice ter jih s tem ratificiral. Konven-
cije so bile podpisane v Rimu meseca
marca s strani naše kraljevine, Madžar-
ske, Avstrije in Italije. Naša država je
te konvencije prva ratificirala.

Močna roka v Nemčiji. — Vlada proti
komunistom.

Berlin, 28. avgusta. (Izv.) Ministe-
stvo notranjih zadev je na podlagi zako-
na o zaščiti države razpustilo komunisti-
čni glavni odbor berlinskih obratnih sve-
tov z vsemi podružnicami na pruskem o-
zemlju ter prepovedala vsako nadaljnjo
delovanje.

V. Procházka:

Važnost češkoslovaško-jugoslovenskega zblizanja.

Ze dolgo slišimo v razgovorih ali čitamo v novinah geslo »Slovenska vzajemnost«, vendar pa izgleda, da je bil njegov pomen doslej premalo ali prepočasno umevan. Vzrok leži v tem, da so Čehoslovaki in Jugoslovani bili doslej preveč zaposleni z urejanjem notranjih razmer, da so neopretno živeli v boju za svoje pravice in da se vsled tega niso mogli sporazumeti o nekakem skupnem napredovanju, ki bi stvari zelo koristilo.

Oba naroda pa sta imela en cilj in sicer: osvobodjenje lastnega naroda izpod tujega jarma. Temu cilju so Čehoslovaki in Jugoslovani posvetili vse svoje moči, kar so preživljali podobne faze razvoja in ker so imeli skupnega sovražnika, ki se je zasedal med njimi.

Oba slovenska naroda pa sta spoznala, da za njuno osvobodjenje ne zadostuje samo telesna hrabrost, sposobnost in pogum, temveč je treba, da se tem faktorjem pridruži tudi duševni: kultura, znanje v najvišjem smislu in gospodarske zveze.

Vse to pa zavisi od znanja jezika in od vzgoje na strokovnih in visokih šolah. Jugoslovanski inteligenci, ki se je naučila češkega jezika na čeških šolah in ki je več let živela v naši sredini, je naše življenje dobro znano in zaradi tega lahko pravilno informira o nas jugoslovensko javnost. Bilo pa bi zelo važno, da bi več jugoslov. dijakov obiskovalo naše gospodarske, obrtne in trgovske šole in da bi bili v svoji stroki nekaj časa tudi zaposleni pri nas. Najtrdnjše in najvažnejše zblizanje dosežemo z delom, pa najsi je delo duševno ali telesno. Inteligenca, ki je vzgojena na češkoslovaških šolah in ki ima strokovno prakso na naših zavodih, postane pozneje v domovini najboljši posredovalec med češkim in jugoslovanskim narodom.

Pri nas na Češkem so bili upeljeni jezikovni tečaji in tudi v šolah se mladina učila slovanskih jezikov; take tečaje bi bilo treba upeljati in skrbno voditi tudi v jugoslovanskih šolah, kajti poznavanje jezika igra veliko vlogo pri ureditvi odnosov z drugim narodom. Tudi je velikega pomena snovanje institucij, ki olajšujejo odnose med Jugoslovani in Čehoslovaki.

Izmed teh institucij je najvažnejše Sokolstvo. Po besedah ustanovitelja Sokol-

stva dra. Miroslava Tyrša je Sokolstvo dolžno, vzgajati telesno in duševno in s tem zblíževati celokupno Slovanstvo, s čemer bi bila rešena vsa vprašanja, čijih cilj je pravičen narodni razvoj. Ustanovitelj zahteva od naroda moč in hrabrost, aktivnost, sposobnost in disciplino, ljubezen do domovine in do svobode.

Naloga Sokolstva je v prvi vrsti delo za pobratimstvo celokupnega Slovanstva. Sokolstvo si prizadeva vzbuditi v narodnih zavestih ljubezen, da bi s tem vzgajalo novega človeka — energičen slovanski tip, ki bi služil kot garancija za kulturni in gospodarski razvoj Slovanstva sploh.

Če hočemo te ideale doseči, mora češkoslov. Sokolstvo živeti v trajnih stikih z ostalimi Slovani, a zlasti z Jugoslovani, kajti samo na ta način je mogoče pospešiti zblizanje Slovanstva. V ta namen je treba, da Čehoslovaki prireajo zlete v Jugoslavijo a Jugoslovani na Čehoslovaško in da se od časa do časa vrše velike slovanske slavnosti — sokolski izleti. Važnost sokolskih izletov je že bila zadostno ocenjena s strani raznih faktorjev, poleg tega pa imajo take prireditve velik vpliv na udeležence. Udeleženci se bližje seznanijo z bratskim narodom, spoznajo njegovo organizacijo, interese, spoznajo kulturna, trgovska in obrtna središča, kopališča in prirodne lepote. Ob takih prilikah je najlažje navezati osebne stike, ki imajo večkrat tudi splošen pomen.

Sokolstvo je bilo in tudi bo predstavljatelj narodne zavesti, zato je treba, da razumemo njegovo poslanstvo in da ga širimo.

Zadnja ekskurzija češkoslov. Sokolstva v Ljubljano je razširila med Čehoslovaki zanimanje za Jugoslovane in Čehoslovaki obiskujejo v velikem številu jugoslovanska mesta in njih kopališča. Ne gre samo za kopališča in za morje, gre tudi za to, da čim več članov obeh narodov spozna kraje in ljudi bratskega naroda. Če bi šlo samo za kopališča, bi Čehoslovaki ostali doma, ker je na Češkoslovaškem dovolj kopališč.

Želeti bi bilo, da bi Jugoslovani razumeli češko ekskurzijo tudi v tem smislu: čim večje bo število Čehov, ki se bodo na jugoslov. tleh navdušili za medsebojno bratstvo, tem trdnjše bo naša vzajemnost. (Jugoslov. Trgovalci.)

: Mariborska koč. Sezona je prišla. Kdor hoče prebiti poletne počitnice v zdravem gorskem zraku, naj si nabavi nakaznico za sobe pri t. Pinter & Leonard. Sobe solne, zračne z vso opremo. Hrana prvovrstna, postrežba točna. Na-

tančneje pri omenjeni t. Pinter & Leonard. — Odbor SPD.

: Koča na Klopnem vrhu je oskrbovana. Vino, hrana in ležišče na razpolago vsak dan. Planincem obisk te koče toplo priporoča odbor SPD, Maribor.

Ivanka Lipoldova:

Danica Hrističeva.

Med tem ko so se večerjale pri nas vesele priprave za sprejem našega kralja, smo sprejeli iz Bleda žalostno vest, da nas je za vedno zapustila Danica Hrističeva. Tragika in veselje se mnogokrat srečata, a dogodki pridejo s silo in se ne dajo ustaviti. Pri nas je manifestirala ljubezen do kralja in edinstva, na Bledu pa je vladala žalost nad rakvo ženo, ki je vse svoje delo posvetila Srbiji in Jugoslaviji.

Prvokrat sem jo videla 20. septembra 1919 pri otvoritveni seji beograjskega ženskega kongresa. Kot predsednica tedaj še Srpskega ženskega saveza, je predsedovala in vodila delo kongresa. Že njen prvi nastop je silno osvajal: njena osebnost sama, še bolj pa njene besede. Govorila je brez vsakega patosa, izgovarjala se je izkrenjeni frazi, iz njenih besed je odsevala preudarnost in dobrotu. Živo se spominjam njenega prvega pozdrava. Drage sestre! Pozdravljam Vas v Beogradu, toliko puta rušenim ali neporušenim, toliko puta pobujenim ali nepobujenim. Beograd ne može da Vas prima starim sjajem, ali Vas prima starom ljubavlju...

Na Danici Hrističevi je bilo vse lepo harmonično: lep, z belimi kodri obdan obraz, lepota misli, dobrota v besedi, priprosta v besedi, priprosta v nastopu. Ni nas toliko z besedo pozivljala k pri-

prostosti, kolikor z vzgledom. Pri vsaki priliki, tudi slavnostnih banketih, je bila njena obleka popolnoma enostavna. Leksus ji je bil nekaj absolutno tujega, pobijala ga je z vzgledom.

Hrističeva je bila udova odvetnika. Ko so se bili otroci majhni, je živela o bitelj dalje časa v Nemčiji. Ko so se vrnili, je postala Hrističeva ena najagilnejših delavk beograjskih ženskih organizacij.

Kot taka je preživela tudi vse grozote svojega naroda in ko je po trpljenju zasijala solnce svobode, ni več predsedovala Srpskemu ženskem Savezu Srpkinja temveč Jugoslovanke, željna zbrati krog sebe vsa narodna ženska društva osvobojenih krajev. Ustanovitev našega Nar. ženskega Saveza je pred vsem njeno delo. Ljubezen do edinstva je bila v njej globoko ukoreninjena in kot predsednica kongresa ni dovolila, da bi kdo to temeljno načelo saveza žalil. Energično ga je branila. Ko se je na lanskem ženskem kongresu pri boju za neko načelno vprašanje nekoliko separatistički orijentirana Srpkinja zarekla, čes, v tem vprašanju se sodbijaju »mentalitet Srpskega naroda i Vašega«, jo je predsednica opozorila, da tu nema ni Vaš ni naš narod, nego samo jedan jedinstveni naš narod. Vsak tak kritičen trenutek je obvladala s taktom in energijo. Njeni osebnosti so se vse uklonile. Kar je močna politična osebnost za politične stranke, je bila Hrističeva za ženski Savez. Njena izguba je tem težja, ker je prišla tako naglo, nepričakovano. Prišla je neposredno pred tem, ko pripravljajo v Sara-

Politične vesti.

* Avstrijski klerikalei za Radića. Dunajska »Reichspost«, glasilo avstrijskih klerikaleev, se je začela v zadnjem času ogrevati za Radića in za republikanski režim v Jugoslaviji, ker ima črnožolta gospoda posebno veselje, če Jugoslavija kaže svoje notranje slabosti. Temu se ni čuditi, saj so avstrijski klerikalei na tistem veselju, ako avstrijski republikanci predo slaba, ker so oni za monarhijo, seveda za »legitimno«, ki bi obnovila čase »apostolskega veličanstva«. Glavno socialno-demokratsko glasilo »Arbeiter Zeitung« dobro zavrača republikanske skomine klerikalnega lista, ki je za Avstrijo monarhističen, za Jugoslavijo pa republikanski in pravi: »Človek se tembolj čudi, ko opazi, da so se tudi eksponirani listi madžarske habsburške stranke zavzeli za hrvatske republikance in da je madžarska vlada preskrbela Radiću diplomatski potni list. Ta vlada si celo drzne Radića v svojih listih slaviti, ker je zaničljivo govoril o kraljevski kroni, da si sicer vsakogar, ki se na Madžarskem proglasi za republikanca, vrže vsaj za leto dni v ječo. Seipelovi in Horthyjevi republikanci vidijo v republiki to, kar je nekoč videl Ludendorff v boljševizmu: izvozni predmet. Mislijo, da Radić sicer ne bo mogel ustvariti hrv. republike, imel pa bo moč, da toliko zasovraženi jugoslovanski državi izpodkoplje tla.« — Da, republikanstvo je izvozni predmet, ki ga nasprotniki naše svobode uvažajo v Jugoslavijo, kakor so sovražniki Rusije uvažali boljševizem...

Mariborske šole.

Dekliški zavod »Vešna« v Mariboru. Šolsko leto 1923-24 se prične dne 11. sept. t. l. Vpisovanje za gospodinjstvo šolo je 10. sept. od 9.—12. ure v sobi št. 5. Učenci naj prinese s seboj zadnje spričevalo in krstni list. Razredni izpiti na obrtni šoli se vrše isti dan od 9.—12. ure v sobi št. 1. letnika.

Naše šole.

Lajtersberg - Krčevina. Na tukajšnji ljudski šoli je vpisovanje učencev dne 1. septembra od 8. do 11. ure in dne 2. septembra od 9. do 11. ure.

Naša morska obala od 600 km je brez obrambe! Snujmo Jadransko Stražo!

jevu 4. ženski kongres. Kongres se bo vršil v težkem trenutku, težkih okoliščinah. Tam nam bo izguba Hrističeve prišla prav do zavesti. Vem, da bo nam vsem, ki smo jo globoko spoštovali, vedno njena oseba pred očmi.

Ona je uživala velik ugled ne le v ženskih krogih, temveč povsod in zlasti na dvoru. Ob priliki svoje poroke jo je v avdienci odlikoval naš kralj z besedami: »Budite majkom mladoj kraljici!« Pozneje je postala prva dvorna dama. V tem častnem činu, ki ga je vzlic bolečljivosti do konca vršila, jo je nenadoma zatekla na Bledu smrt. Naključje je odločilo, da jo polje njena poslednja pot še enkrat čez odrešene kraje, ki jih je tako ljubila.

Septembra 1921 je bila z odbornicami ženskega Saveza tudi v Mariboru. Osvajala si je srea vseh, ki so jo imele priliko spoznati. Obradovala se je prisrčnosti sprejema in lepoti naših krajev, a ponovno je povdarila, da leži na njej kakor mōra misel, da biva v neposredni bližini Koroške. Uživa je pogled z mosta proti koroški strani, je rekla gospej Maistrovi: »Imam neko čudno čustvo. Zamislite si, da sam jošte mnogo starija nego što jesam, pa da imam mnogo, mnogo dece i unučadi, pa da su sva ta deca i unučad pala za tu zemlju. Tako teško čutim njen gubitak...«

Danica Hrističeva! Razven Tvojih lastnih otrok, si jih imela še mnogo. V mislih stojijo ob Tvoji rakvi v Beogradu. Hvala za to, kar si nam dala. Slava Tvojem spominu!

Šola in dom.

3. Nemške šole in slovenska narodnost. Naša jugoslovanska zavednost še iz daleka ni tako razvita, da bi zahtevala v naši državi izključno slovenske, hrvatske in srbske osnovne šole. Vse drugače ravna Italijani, Nemci in Madžari. Oni uvažajo v svojih državah za slovanske manjšine italijanske, nemške in madžarske šole, z njimi si hočejo slovansko narodnost polagoma popolnoma prisvojiti, jo pretopiti v svojo t. j. jo asimilirati.

Vsled naše premalo razvite zavednosti in nerazumevanja narodne progresivnosti so se med nami razpasli ponižni nazori, da spadajo v krajih ob jezikovnih mejah otroci slovenskega pokolenja v slovenske, a one nemškega v nemške šole. Mi smo celo tako nesrečno ponižno pravični, da pravimo, da je to naravna zahteva vsakega naroda, ter se jani pri tem prav nič ne spomnimo, da je vse nemstvo, ki se danes šopiri po srednji in severni Koroški, po srednjem in zgoranjem Stajerskem, Tirolskem, Solnograškem in Avstrijskem, nastalo potom asimilacije iz Slovencev. Današnje prebivalstvo teh dežel ni pristno nemško, temveč to so pomemčeni Slovenci, kar dokazujejo preminjena imena mest, krajev, potokov, rek, gor, potemi priimki prebivalcev slovenskega izvora.

Zgodovina je najboljša učiteljica, in mi se od nje misno skoro ničesar učiti, saj nam jo je pomemčenoč Avstrija prebarvala z nemško barvo. Le tako je mogoče, da smatramo danes celo v Jugoslaviji te pomemčene Slovence za Nemce, da si niso pristni Nemci. Ti kristnazi so nam v Mariboru ustvarili nemške osnovne šole.

Višji šolski svet v Ljubljani je sicer izdal naredbu, da smejo razmeteljiva in šolska vodstva sprejemati le one otroke v nemške razrede, za katere se predložijo veljavni dokazi, da so njih starši pristno nemškega pokolenja.

Pod izrazom »pristno nemškega pokolenja« se razumeva, da morata biti oče in mati dokazano nemškega rodu. Če je kdo rojen v republiki Avstriji, nato ga dokaz nemškega pokolenja.

V Mariboru se je dogodilo mnogo takega, da so se šolske vodstva nala prvim prošnjam staršev, češ, doma govorimo samo nemško, smo Nemci, otroci ne razumejo slovensko, spreda z njimi nemške šole.

Oče poljača iz Bevarske, ima nemški priimek, v Mariboru se je takom mnogim let naturaliziral, govori mariborsko slovensko narečje, mati je doma iz Ptujčevke, polja z dekliškim priimkom na -ič. Ta je zahtevala, naj se njene tri deklice in sinček sprejmejo v nemško šolo, četudi govorijo slovensko, saj imajo nemški priimek.

Karel Prihlik:

Letošnje naučno potovanje absolventov mariborske vinarske in sadjarske šole.

Spominjam se, da smo se v Ljubljani šoli učili pesme, ki je na vse pretege hvalila korist potovanja. — Ali ni dejal tudi naš Levstik, da »ta mi možak, ta ni za rabo, kdor tujih videi ni ljudi? Kar človek gleda na svoje oči, kar sam poskusi in doživi zunaj v belom svetu, se mu vtisne neizbrisno v dušo in ne gre več iz spomina do pozne starosti.

Koristi šolskih naučnih potovanj pravzaprav ni treba dokazovati, saj smo danes vsi prepričani, da v stvarnem in vzgojnem pogledu hasne dobro zamisljeno in smotreno izvedena šolska naučna ekskurzija več kakor bogve koliko dolgotrajnih učnih ur v zadržli šolski sobi. Pouk se zunaj šole postavi na praktični temelj; učenec spozna, čemu si je učiteljeve nauke vbijal v glavo in začne znanje in znanost ceniti. Naučno potovanje mu odpre okence v dejansko življenje: »Lej, za to in za ono te je hotela šola pripraviti!« — Blagor ti, če je v svojih namerah uspeš!

Zlasti strokovne šole nikakor ne morejo zdelovati in prebiti brez naučnih potovanj; saj je obna naobrazba v takih zavodih le postranska stvar in priprava za poklic, za izvrševanje neke posebne naloge v družbenem življenju, je njih glavni smoter.

in otroci naj gredo po očetu. Šolsko vodstvo se je udalo, ono ni zahtevalo dokaza od kod je mati. Tako so bile odvzete slovenskemu narodu 4 dušice.

Oče je češkega pokolenja, govori gladko češki, ima češki priimek, popačen z nemškimi pravopisnimi s končnico -ort mesto -art, mati je Nemka. Šolsko vodstvo ni v priimku spoznalo češkega jezika ter je njuna dva otroka sprejelo kot pristno nemške v nemško šolo. Ubogi slovenski narod, že zopet oropan dveh svojih dušic.

Oče je slovenskega pokolenja, mati tudi, a nobeden ne zna slovensko, dasi se njun priimek končuje na »itsch«; tudi otrok nista naučila slovensko. Stariši prosijo za sprejem v nemško šolo; šolsko vodstvo ustreže prošnji. Že zopet dva manja.

Mati predloži staro avstrijsko vojaško odpustnico (Militär-Abschied) svojega moža v dokaz, da je njen mož pristni Nemec, saj sama ni vedela, da je bilo češko deblu moževega priimka aj popačeno v nemščini z en, tudi tu je zmagal krivi dokaz, ker šolsko vodstvo ni poznalo češkega pomena priimkovega.

Moledovala je nemška mati poročena s slovenskim odpadnikom rekoč: Aber sauns, her Oberlerer, majn man špiht evor bindi, vir šprehen aber caus nur daj. Majn medl veršet kein vort bindi. Vir blajben so nit do, mir gemar im holben jor nah estrajh, sauns colt sih nit aus, vegen a holben jor sloveniš lernen. Nemens majn kind auf. Šolski vodja se je dal preprostiti. Letos teče že tretje leto, a družina se še ni izselila. Slovenski narod je bil zopet prevaran za jedno dušo.

Takih in podobnih slučajev je bilo v Mariboru precej.

Se večji nesmisel in kruto varanje naše narodnosti je določevati pristno nemško narodnost po zadnjem ljudskem štetju. Kdor se je takrat dal zapisati za Nemca, je Nemec, četudi je slovenskega pokolenja. Po tem nesmislu se ravna mestni šolski svet mariborski, dasi mu ni neznan, da se je mnogo nemškutarjev dalo zapisati za Nemca.

Železničar iz okolice s pristnim češkim priimkom, nevesi slovenskega jezika, se je ob ljudskem štetju prijavil za Nemca, sklicujoč se, da ne zna očetovega češkega jezika in da je pristojen v Baden, kjer si je njegov oče vsled svoje dolgotrajne službe pridobil domovinstvo. Zavodni občinski popisni komisar mu je prijazno razložil, da on ni Nemec temveč Čeh, ki je zanemaril svoj materni jezik, da ga ne zna več. Železničar se je dal zapisati za Čeha. Ako bi ta komisar bil inteligentno zaveden, bi bil ta Slovan zapisan za Nemca s češkim priimkom.

Znan nam je slučaj, da je župan iz okolice izdal stranki slovenskega pokolenja (ker je bila nemško volila), potrdilo o pripadnosti k nemški narodnosti. Šolsko vodstvo se je s tem zadovoljilo ter je s tem oškodovalo našo narodnost za jedno dušo.

Iz teh in podobnih slučajev je razvidno, da postopajo nekoja šolska vodstva prelahkoverno in površno. Ta krivda zadene tudi mestni šolski svet, ki sprejemanja ne nadzoruje.

Za veljavni dokaz pristno nemškega pokolenja se naj zahteva krstni list očetov in matere, v dvomljivih slučajih pa še krstni list starih očetov in starih mater. Vsi drugi dokazi kakor: potrdilo občine, Militär-Abschied, delavske in poselske knjige, domovnice itd. se naj smatrajo za veljavne dokaze le tedaj, če govore v prid naše narodnosti.

Ker sili nemškutarja iz okoliških občin v mestne nemške razrede, da bi ji ne trebalo obiskovati svoje slovenske šole, naj se njen poskus dosledno zavrača. To bi bilo jedino pravilno ravnanje: vrniti odpadnike svojemu narodu.

Svoji državi, oziroma svojemu narodu smo dolžni vrniti vsako dušo, ki se nam je po čigavi si bodi krivdi odtujila. To je sveta dolžnost šole napram domu, narodu in državi.

Dnevna kronika.

Nesreča na novosadskem letališču. Dne 18. tm. se je pripetila na novosadskem vojaškem letališču nesreča, o kateri so listi poročali napačna imena. Ponosrečeni vojni avijatik Izidor Skoporec, polbrat primarija mariborske bolnice dr. Černiča, se je dvignil v spremstvu redova Majstroviča na poskusni polet z nekim novim letalom. V višini 40 metrov je aparat odpovedal in letalo je strmo glavilo v globino. Avijatik Skoporec je bil na mestu mrtev, redov Majstrovič pa je umrl čez eno uro v bolnici.

IV. izkaz darov za avtomobilski sklad Prostovoljne požarne brambe na Pobrežju pri Mariboru. Zohar Drago, posestnik na Pobrežju, 100 D; Hohnjec M., pos. na Pobrežju, 100 D; Jerausch Makso, trgovec v Mariboru, 100 D; rodbina Frank, posestvo na Pobrežju, 150 D. — Lepa hvala! Zbirka se nadaljuje. — Načelstvo.

Jugoslovanski klub v Solunu. V Solunu v Grčiji se je te dni osnoval klub podanikov naše države, ki namerava v kratkem zgraditi tudi lasten dom, za katerega je kupil že stavbišče. V domu bodo lokali za čitalnico, razna društva, kakor tudi tiskarna in uredništvo tednika, katerega misli klub izdajati.

Kar češko to dobro, ta izrek je res upravičen za blago češkega izvora najsi bo to manufaktura, stroji, porcelan itd. Napačno je samo to, da mi Jugoslovani češko blago dobivamo šele iz druge ali

stvarjati skromni zavod v severozapadnem kotičku našega Maribora.

Mariborska vinarska šola je ostala svojim tradicijam zvesta; njeno geslo je še vedno »naprej in navzgor«. Od leta do leta se tudi v narodnih rokah lepše razvija in se že lahko kosa s prvimi vrstnicami v tujini. Saj delujejo na njem možje, ki so kaj videli in izkusili po svetu. — In zvesta svojim tradicijam mariborska vinarska in sadjarska šola kljubuje tudi sedaj težkim gmotnim prilikam in vodi svoje učence vsako leto na daljše naučno potovanje. Učenci naj pred vstopom v življenje vidijo, kaj strokovno naobraženi ekonomski v praksi lahko doseže. Vzorna gospodarstva naj mlade duhove na pragu v samostalnost in naj jim kalijo (utirajo) voljo: življenje ti bodi — delaven dan!

Vodstvo mariborske vinarske in sadjarske šole je sestavilo za štiridnevno naučno potovanje letošnjih absolventov nastopi načrt: Maribor - Gornja Radgona - Ljutomer čez Jeruzalem - Središče - Čakovec - Zagreb - Brezovica - Sentjur - Maribor.

Dne 16. julija ob 6. uri zjutraj smo se sestali pred mariborskim kolodvorom; našli smo 34 učencev in 5 spremljevalcev. Pred odhodom zadoni iz krepkih mladih grl slavjanska himna »Od Urala do Triglava« — nato zakrožimo nekoliko koroških narodnih in kmalu nato nas odnaša hlapen proti severni meji. Ob 9. uri zjutraj smo v Gornji Radgoni. Pri vla-

četje roke. Zato je dolžnost vseh naših trgovcev, da v čim večjem številu posejijo VI. Praški vzorčni velesajm, kjer jim je omogočen direktni nakup. Posetniki dobijo 33% znižano vožnjo za vse vlake in polovično pristojbino za vizum. Brezplačna pojasnila daje Čehoslovski konzulat, Ljubljana, Breg 8 in Aiona Company, d. z o. z. v Ljubljani, Kongresni trg 3.

Za svojo družino vzamem izključno le Vaše testenine, priznal je eden največjih trgovcev z delicatami v Trstu potnik Tovarne testenin v Ilirski Bistrici. Mož, ki pozna in ima na razpolago najboljšo izdelke, ve kaj je dobro.

Zračna zveza Praga-Dubrovnik-Rim. Praški »Venkov« poroča, da je zračno potovanje čehoslovškega vojnege ministra Udržala iz Prage v Dubrovnik imelo v prvi vrsti namen proučiti to progno v svrhu vzpostave rednega zračnega prometa na črti Praga-Brislava-Novigrad-Sarajevo-Dubrovnik-Rim. Poizkusen polet se je obnesel jako dobro in bo čehoslovška vlada že v najkrajšem času vzpostavila na tej progi reden zračni promet za pošto in potnike. Zaenkrat bo končna postaja Dubrovnik, podaljšek do Rima se vzpostavi pozneje.

Ponovne volitve v nekaterih občinah Srbije in Črne gore se bodo vršile kakor hitro bodo pregledane vse pritožbe proti sedanjim volitvam. Ponovne volitve se bodo vršile tekom septembra.

Dojransko jezero. Zadnjič enkrat smo poročali o jezerih Južne Srbije, osobito o največjem — Ohridskem jezeru. Drugo veliko jezero v Južni Srbiji, ki pa pripada le po polovici naši državi, je Dojransko jezero v Macedoniji. Površina tega jezera, katerega gladina se nahaja 148 m nad morsk gladino, znaša 42,65 kvadratnih kilometrov. Jezero je globoko povprečno 10 m, ima kakor Blejsko jezero okroglo, kotlasto obliko, voda sama pa ima temnozeleno barvo in je skoro enako topla na dnu in na površini. Edini odtok se nahaja na južni strani, na grškem ozemlju. Često se na jezeru pojavljajo veliki vetrovi, najbolj hud pa je »vavardžan«, ki vzdiguje visoko jezerske valove in jih buta ob vzhodno obalo, ki je radi tega izprana in razjedena. Vzrok pogostim vetrovom so gola brda, ki ga obkrožajo in katera bi bilo treba pogozditi. Na naši strani jezera je do leta 1915 obstajalo malo mestce Dojran, ki pa je bilo za časa svetovne vojne popolnoma porušeno, tako da ni ostal kamen na kamnu in ga po vojni niso več pozidali. Prebivalci nekdanjega Dojrana so se naselili sedaj na južni, grški strani, kjer so si zgradili novo mestce Novi Dojran. Dojransko jezero je bogato na ribah, med katerimi se nahajajo somi, mreke, belice itd., pa tudi jegulje. Dojranci so znani kot izborni ribiči; njihova spretnost v ribolovu je neprekoalj-

ku nas čaka g. Bouvier, posestnik vinogradov in tvornice šampanjca, in nas povelje takoj v svoje kulture. — Vinograd za vinogradom si ogledujemo. Tu vidijo mladeniči nov način vzgajanja podlog, tam zopet občudujejo uspehe smotnega izbora trte; ponekod je trta na nov način napeljana po žicah, drugod se drugače kakor po navadi obrezana vzpenja ob visokem kolju. In pa različne vrste! Mladi enologi ugibajo, kakšna je ta loza, kakšna ona, g. Bouvier in njegov stric razkazuje in tolmačita, g. ravnatelj poučuje — zares, kakor da je roj čebel iztel med trtel!

Sredi vinogradov ima g. Bouvier lepo klet in v njej dobro kapljico. Kako se prilaga čašica 1922 s slatino po naporu potu v hudi soparici! Ali samo čašica! Potem gre pot dalje čez vinograde, ki niso več tako obdelani, kakor Bouvierjevi. Tintam zmajajo učenci z glavo — hud odtij, peronospora, pikee — pri nekaterih gospodarjih tudi zanikrnost, lenoba, neznanje kuka izmed borih loz in svarijo mladino: nikar tako, ko boš sebi sadil in sebi mastil.

V Gornji Radgoni nas vodi g. Bouvier iz kleti v klet in nam kaže svoje tekoče zlato. In kakšno zlato! Pri marsikaterem bi dejal človek: »Ali je mogoče, da to rodi naša slovenska zemlja? Ali se ti ne sme hja iz kristala pozdrav iz raja?« — Končno poskušamo še domačo posebnost: vino od Bouvierjeve trte. Mila in ugodna pijača je plod jako obetljivega grozda, ki ga druge gorice ne dajejo. Tintam učenci zapojajo. Kmalu

va. Zelo zanimiva so njihova »lovišča«, iz vrbja spleteni ovojni plotovi v jezeru, v katere naženejo ribe, da jih potem zapro in polove. Ribje prodajejo v bližnji in tudi oddaljenejši okolici. Posebno dobro uspeva njihova trgovina v postnih časih. Naša obala jezera je bolj slabo naseljena; gostejše so naselbine na grški obali, kjer so tudi tla rodovitnejša. Sreča Dojranci skoro ne poznajo, le malo kdaj v januarju malo sneži, zato pa četo tudi pozimi tam razne cvetlice in okoliški pašniki gladijo za zimsko pašo ovč in koz.

Zažgal hišo, da lahko krađa. Pred par dnevi je nastal v hiši Ante Kovačevića v Senju ogenj, ki ga je podtaknila zločinska roka. Ker so bili vsi domačini odsotni, se je ogenj naglo razširil. Predno so prihтели na pomoč, je bila vsa hiša v plamenu. Pozneje se je dognalo, da je zapalil ogenj nek Kovač samo radi tega, da je mogel neopaženo ukrasti denar, 80 tisoč kron, ki je bil v hiši shranjen v nekem zaboju.

Krvna osveta v Južni Srbiji. V Komenu Njivi pri Prištini je v petek ustrelil Arnavt Bečir Zečirovič Arnavta Ahmet Zefiroviča. V Svečnici sta brata Salih in Avdo Solkih ubila Rada Antonoviča. V Starem Setu je bil ubit Salija Osmanović, Kadrija Agučević pa ranjen. V vseh slučajih gre za krvno osveto.

Obnavljanje in moderniziranje Beograda. Beogradska mestna občina bo deloma letos, deloma pa prihodnje leto pričela z gradnjo nove kanalizacije, novih tlakovanih ulic, nove električne razsvetljave in drugih javnih del za obnovo in modernizacijo naše prestolnice. V to svrhu bo najela posebno posojilo, deloma pa bo dobila potreben material iz Nemčije na račun vojnih reparacij.

Krvoskrustvo v Novem Sadu. V Novem Sadu imajo te dni že tretjo senzacijo iste vrste. Nedavno sta bila odkrita dva slučaja krvoskrustva, sedaj pa je policija odkrila še tretjega. Aretiran je bil neki Izidor Nagy, trgovec, ki je zlorabljal svojo 17-letno hčerko, katere je sedaj postala mati.

Ubij v orožniški stanici. V orožniški stanici v Novem Sadu je orožnik Gjorgje Šuršanski v prepiru ubil svojega tovariša orožnika Živona Kapičeva. Bil je aretiran.

Pantika na novosadski vzorčni izložbi. Pred par dnevi se je med posetniki novosadske vzorčne izložbe raznesla vest, da se nahaja v nekem paviljonu 30 kg ekrazita, ki bi lahko vsak trenutek eksplodiral. Posetnikov se je polastila panika; vse je bežalo iz izložbe. Policija, ki je omenjeni paviljon preiskala, pa je ugotovila, da se nahajajo v onem zavoju — fotografske plošče. Kakor se domneva, so lažljivo vest raztrosili ljudje, ki bi radi škodovali izložbi in je radi tega policija uvedla tozadevno preiskavo.

se nabere okoli nas majhen avditorij — naši mladeniči imajo uglaseno grlo in so navdušeni za slovensko narodno pesem. In tam zunaj na deželi ušesa niso tako razvajena kakor v naši dravski metropoli.

V kleti, kjer izdelujejo šampanjec, poslušamo z dehtivo dušo dolgo gospodarjevo predavanje. — Saj je v njegovi rodbini šampanjec (Bouvierji so se priselili iz Champagne) tudi — tradicija. In učenci stnijo: polica za polico se vrsti, preobložena s steklenicami; polne so vihrave tekočine, iz katere, tudi če se umiri, kipi biser za biserom.

G. Bouvier je danes izredno ljubljiv in gostoljuben. Učence čaka tečen obed. Učitelstvo je povabljen h gostitelju. Le prekmalu zaropčejo pred hišo vozovi. Napotili smo se k drugim vinogradarjem. Ali jedva pridemo pod gorice, nas nevihta in hud naliiv požetela v zavetje. Čez poldrugo uro dež nekoliko poneha — ali po blatni in rosi ni moči do Kleinoscheggovih vinogradov, ki so nam bili cilj. Zatorej le kratek odmor v vinogradu grofa Trautmannsdorfa, potem pa nazaj v Gornjo Radgono. Poslovimo se od svojega prijamega gostitelja, ki nas je tako požrtvovalno spremljal tudi po dežju in vetru, potem pa hajdi na vlak in naprej v Ljutomer. Tam se po kratkem sestanku z nekaterimi vinarji odpravimo spat. Drugo jutro se nam zopet sme hja solnce na jutranjem polju, ko jo v dolgi vrsti krepko meba čez Jeruzalem. Le-tu si ogledamo še neke vinograde g. Petavse-

— Statistika trgovskega brodogoja. Glavna statistika, sestavljena po naših konvencijah je stanje trgovske mornarice po različnih večjih državah sledeče: Anglija 19.288.000 ton, Združene države 12.314.000, Danska 866.000, Francija 3.046.000, Nemčija 650.000, Grčija 576.000, Nizozemska 2.207.000, Italija 2.484.000, Japonska 3.063.000, Norveška 2.285.000, Španija 1.094.000, Švedska 1.037.000 ton. Po vojni so najbolj napredovale: Združene države, ki so leta 1914 imele komaj 2.500.000 ton, imajo pa sedaj že 12.314.000 ton, Japonska, Norveška in Francija. Koliko znaša naša trgovska mornarica, statistika ne poroča.

— Švicarski tranzitni vizum ukinjen. Švicarska vlada je ukinila pristojbino za tranzitni vizum preko Švice, ki dovoljuje potnikom obnem tudi tridnevno bivanje na ozemlju republike.

— Samomorilska manija v Budimpešti. Liga za zaščito samomorilcev v Budimpešti izdaja tedensko poročilo o samomorilnih poskusih in samomorih v glavnem mestu Madžarske. Iz poročila o prošlem tednu je razvidno, da je bilo v teku zadnjih sedmih dni tam 28 samomorilnih poskusov, od katerih jih je 9 končalo z uspehom, to je s smrtjo. Skoro v vseh slučajih je bila vzrok beda in skoro vsi obupanci so bili mladi ljudje. Samomorilni poskusi rudi nesrečne ljubezni so bili samo trije. Budimpeščanci torej niso preveč zaljubljeni.

— Za razvoj Male Azije. Inozemske časopisje poroča, da se Italija, Francija in Anglija pogajajo glede skupnega delovanja na razvoju Male Azije. Glasom teh vestí se bo Mala Azija razdelila na tri interesne sfere, v katerih bodo te tri države prevzele gradnjo železnice, cest in industrije. Baje se tudi že osnaujajo velike denarne družbe, ki bodo ukletijo velike finančiale.

Dopisi.

— Slov. Bistrica. V nedeljo dne 26. tm. so diletantje iz Smartnega na Pohorju igrali v gostini Ferdinanda Vernika v Kovačji vasi pri Slov. Bistrici »Verigoe«. Po končani predstavi se je udril del verande, kjer je stalo mnogo gledalcev, ter je bilo več oseb lažje in težje poškodovanih; dve osebi ste si zlomili nogo. Zvečer okoli polnoči so nastopili kmečki fantje z noži in se med seboj pošeno stekli, tako da je več oseb ranjenih. Značilno za okoliš, ki je ves klerikalno-nemčurški. Radovedni smo, ali je okrajno glavarstvo dovolilo Verniku, ki je znan zagrižen Nemčur, ki je tudi hujškal ljudi proti našim narodnjakom, podaljšanje policijske ure. — Dne 7. septembra t. zvečer priredijo mariborski akademiki v tukajšnjem hotelu »Beograd« gledališko predstavo. Igrali bodo Našičevo

ja, Rajna, Zabavnik, Zemljica in drugih znanih vinarjev in po okusnem mesnem zajtrku, ki nam ga je pripravila ljubezna Ljutomerčanka, smo ubrali pot proti »Temneru« — vinogradu velikonedeljske graščine. V stari gotski, izvirno urejeni kleti smo se namerili na g. Valjaka iz Maribora, ki je baš pretakal kapljeno žlahtno kapljico. In kakšno vino so nam zopet nudili hrastovi trebušasti orjaki pod visokim črnim obokom, ki ga prepreda »rhacodim cellare« ali kletna plesen. Ne več, katero bi bolj pohvalil, ali graševino ali žlahtnino ali burgundec ali tebe, ti zavrtni traminee, ki polziš po grlu kakor rektar in potem podkašas človeku nogo, kakor bi v svoji preveliki gostoljubnosti hotel svojega častilca za vedno prikovati nase! Ljutomerčani se res lahko ponašajo, da glešajo v svoji »literaturi« tako po vsem svetu znana dela. Takšne kapljice zaman iščeš po vsej vinorodni Jugoslaviji. Moč in sladkost izvali sonce tudi dalmatinskemu kršu; tako milino, tako ubranost, tako rožico rodi le gruda jeruzalemska.

Popoldne smo dospeli na Kog in se naužili najprej krasnega vrdika. Po poti je bil višji vinarski nadzornik g. Matjašič naš spremljevalec in neutrudljivi učitelj. Razkazoval je učencem znamenite vinograde in pojasnjeval posebnosti v njih obdelovanju. Gostoljubna hiša g. Košarja nas kar ni hotela pustiti naprej, zato je bilo treba tudi krepko stopati, da smo se ob pravem času prihiteli na vlak, ki nas je odvedel v Čakovec.

(Konec prih.)

»Nayaden človek«. — St. Jernejski sejem v Slov. Fisticu je bil bolj slabo obiskan.

Mala Nedelja. Klerikalci pripravljajo za nedeljo 2. septembra orlovski zlet s telovadbo pri Mali Nedelji. Razvili so veliko agitacijo proti prireditvi »Narodno kulturnega društva«, ki se vrši isto nedelje 2. septembra v društvenem domu — hoteč isto prepričati. Kot odgovor na klerikalne hujškarje, pozivljamo vso napredno javnost od blizu in daleč, da se v največjem številu udeleži naše prireditve, ki se vrši ob vsakem vremenu. V nedeljo 2. septembra pridite vsi k Mali Nedelji. Agitirajte povsod za častno udeležbo!

Celjske vesti.

Velika korupcijska afera v celjski carinarni.

V Celju, 28. avgusta.

V Celju je vzbudila v ponedeljek, dne 27. tm. veliko senzacijo aretacija carinika celjske carinarnice Evg. Grünvalda, ki se je izvršila v kavarni »Evropae«. Povod temu je bil sledeči: V preteklih 14 dneh je izsledil komisar železniške policije v Zagrebu g. Tkalevič na zagrebškem kolodvoru 13 velikih zabojev utilitapljenega cigaretnega papirja in saharina, spravljenega med stara obloka. Kot lastniki tihotapskega blaga so bili na to izsledeni bosanski židi. Sledovi korupcije so pa vodili tudi v Celje, kjer je v ponedeljek popokline aretirali omenjeni komisar s pomočjo celjske policije carinika Grünvalda, po rojstvu žida iz Osijskega. Doslej je ugotovljeno, da je Grünwald, prideljen pošlaskemu oddelku, ekspediral zadnjih 14 dni na nepošten način iz kolodvorske stanice 18 pošiljatev cigaretnega papirja in saharina v večmilijski vrednosti brez zaearinjenja naprej ter bil podkupljen od strank z zneski do 25 tisoč din. Pri hišni preiskavi se je zaplenilo pri njem nad 30 tisoč din. V zvezi s to afero je bil aretiran v Mariboru neki žid Mayer. Tudi mnogo drugih je že pod ključem. Grünwald je začetkom vsake inkriminirano dejanje tajil, končno pa po konfrontaciji s sokrivci svoje nepošteno postopanje arogantno priznal. Zagovarjali se bo moral pred poroto radi zlorabe uradne oblasti in podkupovanja.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek, 24. avgusta. Občinske volitve v Srbiji, ki so pod pritiskom oblasti izpadle za radikale ugodno, smatrajo radikali krogi za poskus za državne volitve. Govori se, da bo Pašić predlagal kralju razpust parlamenta in razpis novih volitev. — Zoper stavkujoče trboveljske rudarje hoče vlada uporabiti zakon o zaščiti države. — Radić v Londonu ni imel uspeha. Doslej ni imel prilike govoriti niti z enim vplivnim politikom. — Radikalci so dovolili Nemcem otvoritev nemških šol v Vojvodini in Banatu, za to jim morajo Nemci podpirati v parlamentu.

Sobota, 25. avgusta. Vlada namerava zahtevati od angleške vlade izročitev Radića radi veleizdaje. — Nemci proslave danes v Beli Crkvi 200-letnico prve nemške naselbine v Banatu. — V Ljubljani je danes pričel V. katoliški shod.

Nedelja, 26. avgusta. Katoliški shod v Ljubljani si je danes ogledal tudi kralj, ki se je mudil dopoldne v Ljubljani. — V Macedoniji so odkrili protijugoslovensko zaroto. Več oseb je aretiranih. — Mussolini grozi naši vladi, da odpove rapalsko pogodbo, če Jugoslavija ne pristane na rešitev reškega vprašanja tako, da pripade Reka Italiji.

Ponedeljek, 27. avgusta. Konec katoliškega shoda v Ljubljani. — V Ljubljani so se po shodu pričela pogajanja med radikali in klerikalci. Dr. Korošec bi rad zlezal v vladu in se sedaj sramuje svojega koruznega zakona z Radićem.

Torek, 28. avgusta. Nj. Vel. kralj je danes v spremstvu princa Arzena posevil Maribor ter si ogledal Industrijsko-obrtno vzorčno izložbo, o kateri se je zelo laskavo izrazil. Kupil in naročil je več razstavljenih predmetov. — Radić poroča iz Londona, da je bil pri neki čajanki, kjer je govoril z nekaterimi penzioniranimi politiki, ki so mu obljubili samostojno hrvatsko državo.

Mariborske vesti.

Maribor, 29. avgusta 1923.

— Kralj na razstavi. Med drugimi se je kralj ob priliki svojega večerajšnjega obiska na razstavi zanimal tudi za izdelke našega domačega umetnika, knjigoveza Mihe Vahtarja. Izbral si je več okvirjev in nekaj finih knjigoveskkih izdelkov ter naročil, naj mu jih pošljejo na Bled. Pri vsakem razstavljenem se je ustavil in povpraševal o razmerah v njegovi stroki. Za vsakogar je imel par prijaznih besed. S svojim priprostim, neprisiljenim obnašanjem in nad vse prijaznim in ljubkim občevanjem je ponovno pokazal, da je pravi ljudski vladar, sin svojega naroda.

— Vojaška vest. V Mariboru priljubljeni polkovnik 45. pp. g. M. Draškić se je večeraj po večmesečni odsotnosti vrnil iz Skoplja. Takoj po prihodu se je podal na razstavo, da pozdravi došlega kralja, ki ga je prijazno sprejel in se z njim dalje časa razgovarjal.

— Spremembe v poštni službi. Premišljeni so od glavne pošte v Mariboru v Sarajevu gg. Dagobert Poka, Makso Plaš in Anton Prijatelj. — Za pisarico pri vrhovnem odseku je imenovana gđ. Jospina Rogelj.

— Filateliste opozarjamo na to, da je večeraj poštni urad na razstavišču žigosal vse pošiljke o priliki kraljevega obiska z rdečim žigom. Žig ima besedilo v cirilici in latinici: »Industrijsko-obrtna vzorčna izložba — Maribor«.

— Prodaja paviljonov. Uprava Industrijske izložbe razglasa, da bo jutri, v četrtek, dne 30. avgusta ob 14. uri popoldne na javni dražbi na licu mesta prodajala razstavne paviljone, različne deske in les od plotov itd. Paviljoni so zelo primerni za utec v vinogradu, vrtu itd., pa tudi za trgovce kot prodajalni lokali na sejmiščih. Opozarjamo na to vse interese. Proda se skupno ali posamezno najvišjemu ponudniku. Pod izključno ceno se ne bo prodajalo. Pojasnila daje pisarna uprave, Cankarjeva ulica 5.

— Studijska knjižnica je za časa počitnice odprta dnevno od 9. do 13. ure, izvenredno nedelje in praznike ter dostopna vsemu občinstvu.

— Pilačo. Urednik »Straže«, duhovnik Golec se smatra za imunega, kakor njegov kolega, poslanec Pušenjak, odgovorni urednik »Straže«, in si dovoljuje marsikaj, kar bi si sicer ne. Dne 2. avgusta je »Straža« napadala vojaško oblast, na kar je Komanda mesta poslala s primernim popravkom nekega podoficirja v uredništvo »Straže«. Tam ga je urednik Golec nahrulil, popravek pa z zasmehovalnimi besedami zavrnil. Komanda mesta je vložila radi tega tožbo, na kar je bil Golec obsojen na 300 D globe. Njegov priziv je večeraj okrožno sodišče zavrnilo in tako bo moral vsaj malo svojega znanege cinizma odkupiti.

— Dramski odsek Jugoslovenske Matice v Mariboru, ki bo pričel z delovanjem začetkom septembra t. l., vabi k pristopu vse one gospode in gospodične, ki imajo veselje in umevanje do dramske umetnosti. Z ozirom na važni prosvetni in narodni pomen tega delovanja se nadeja gori imenovani odsek obilnega odziva. Priglasijo se sprejemajo od srede 29. avg. do sobote 1. sept. med 19. in 21. uro v pisarni Jugoslov. Matice, Sodna ulica 32.

— Knjige, leposlovne in znanstvene, literarne vrednosti, v vseh jezikih, kupuje po najvišjih cenah večno »Ljudska knjižnica« v Mariboru, Narodni dom I.

— Restavracija v Narodnem domu je sedaj popolnoma renovirana. Urejena sta dva lokala za klube, na razpolago je kegljišče. Točijo se prvovrstna vina, za jedila pa skrbi izborna kuhinja. Abonenti se sprejmejo vsak čas na hrano.

— Srečolov v prid »Otroški bolnici« na Obrtni razstavi. Ker nismo dobili pravočasno uradnega dovoljenja za prireditev srečolova, je sklenil društveni odbor, da priredi z zbranimi darovi v prid zbirke za Otroško bolnico veliko tombolo. Tombola se bo vršila na Glavnem trgu, čim dobimo uradno dovoljenje ministrstva poljoprivrede v Beogradu. Vsem našim cenj. trgovcem, ki so s svojimi darovi omogočili prireditev tombole pa izrekamo našo prisrčno zahvalo. — Mariborsko slovensko žensko društvo.

— Mirim čokolada pride na kraljevi dvor. Kakor se nam poroča je naročil

Njeg. Vel. kralj Aleksander, ko si jo ogledal razstavo, uzorce Mirim čokolade za svoj dvor.

— Kavarna v mestnem parku. Dnevno od 17. do 19. ure in od 20. do 24. ure koncert. Sladoled in domače pecivo.

— Zgubljeni predmeti. Od 1. do 15. avg. t. l. so bili priglasi pri kr. policijskomisarijatu v Mariboru sledeči zgubljeni predmeti: zlata moška žepna ura z monogramom AS in zlata verižica; 6 novčanice po 10 D; ženska usnjata ruma na ročna torbica vsebujoča 1100 D, 3 ključice in žepni robec z monogramom JM; ženska enokrovnna srebrna ura znamke »Anker«; črna usnjata denarnica vsebujoča 35 do 36 D, beli žepni robec in izkaznico glasečo se na ime Franc Muhlič; ročna usnjata mavha (pompadur) sive in lila barve, vsebujoča 6 do 7 bankovcev po 10 D, žepni robec, rožni venec, dva ključa in knjižice sv. Antona; rumena usnjata denarnica vsebujoča približno 70 D in potrdilo za 70 D pivovarne Tscheiligi; črna usnjata listnica vsebujoča 1000 D in 50 D drobiža; zastavljalni listek št. 8180 tukajšnje zastavljalnice; rujava usnjata ročna torbica za spise, vsebujoča komad belega platna, nekaj špaga in čig tvrdke Laufer et Comp. Königshtof A-B; zlata zaponka v obliki palice; usnjata zaponka v obliki palice; usnjata ženska temnorumjava ročna torbica, vsebujoča bankovce po 100 D, 5 D drobiža in žepni robec; papirnati zavitek vsebujoč novčanico 100 italij. lir in 4 do 500 D raznega drobiža; črna usnjata denarnica vsebujoča približno 215 D raznega drobiža; usnjata cigaretna doza z monogramom Kraus Fr.; srebrna tobakarna doza z monogramom EB in z napisom Weinhachten 1922; svilnat šal zelene barve; enokrovnna srebrna ura; črna nova usnjata ženska listnica vsebujoča 50 D; usnjata temnorumjava listnica vsebujoča 750 do 1000 Din.

— Najdeni predmeti. Od 1. do 15. avg. t. l. so bili oddani pri kr. policijskomisarijatu v Mariboru sledeči najdeni predmeti: i njih zamorejo lastniki dvigniti: knjižarček; zastavljalni list tukajšnje zastavljalnice št. 8985; rujava usnjata ženska ročna listnica vsebujoča žepni robec; pušica za očala; sveženj 4 ključev; črna usnjata ženska ročna torbica vsebujoča žepni robec, mašne knjige in drugo; stavbeni situacijski načrt; dve dvokolesni sesalci; usnjata rumena ženska ročna listnica, vsebujoča manjšo svoto denarja.

— Kavarna »Promenada«. Dnevno od 19. do nedeljah in prazniki od 16. ure koncerti prvovrstne balonske godbe ob vsakem vremenu. Izvrstne pijače, sladoled in domače pecivo.

Kultura in umetnost

— Agrarna biblioteka. I. knjiga. A. Hribar: Kolomat ili težastina. Več odsekov na se je pokazala v našem privrednom svetu silna potreba za jednom bibliotekom, koja bi od vremena do vremena izdavala opširnije stručne rasprave o privredni upotrebi, a napose poljoprivredi i njenom spojenoj industriji, te industriji upotrebi i trgovini. Shvaćajući ovu potrebu uredništvo »Meje« nije žalilo ni truda ni troška, da osnuje jednu agrarnu biblioteku, koja će izdavati stručne rasprave o poljoprivredi, poljoprivrednoj industriji te agrarnoj politici, kojima će izdavati stručne rasprave o poljoprivrednoj industriji te agrarnoj politici, kojima će se prikazati današnje stanje naše poljoprivrede i s njom skopčane industrije, raspravljati stvarna pitanja poboljšanja i što realniji faktorima uprijeti prstom u one bolesne strane našeg socijalnog života, koje moraju dadonošenjem prikladnih zakona budu ispravljene, ako hoćemo da udarimo zdrave temelje ekonomskom životu naše mlade otadžbine. Kao jedno od današnjih najvažnijih naših socijalno-ekonomskih pitanja jest bez sumnje pitanje agrarne reforme. Kako se agrarna reforma danas provadja, a kako bi se u buduću imala da provodi upotrebi u cijeloj našoj državi, ne možemo ovdje da raspravimo, ali ćemo obratiti pažnju poštovanih čitaoca i vladajućih faktora na provedbu agrarne reforme u jednom dijelu naše otadžbine, a to je u Dalmaciji, gdje su odnosi između vlasnika zemlje i osoba, koje ih obradivaju, a to su težak, sasvim različit od odnosa

koji vladaju u drugim pokrajinama naše države, dapače posve svoje vrsti, pa se kao takovi moraju na drugi način i da pertraktiraju kod provedbe agr. reforme, a ne smiju se riješavati po istom kalupu kao u drugim krajevima, gdje postoje još odnošaji starog feudalnog sustava. Poznavajući dobro naše težačke prilike u Dalmaciji iznio je g. Hribar u svojoj raspravi pod gornjim naslovom, koja je donešena kao prva knjiga novo osnovane Agrarne biblioteke, istorijat i sve karakteristike naših težačkih odnošaja u Dalmaciji osvrnuvši se i na pravnu i na ekonomsku stranu svakog pojedinog instituta. Zatim se je osvrnuo na nastojanja svih prijašnjih tadjinskih vlada oko riješenja ovih odnošaja, pa tako i na nastojanja naših vlada, koje su se postavile za princip »zemlja zemljoradniku«. Naravno da je kod riješavanja ovog pitanja u zadnje vrijeme počinjeno mnogo pogriješaka, jer su razne partije htjele da iz ovoga za sebe izbiju politički kapital, pa je g. Hribar najostrije osudio postupak, kojim se je pitanje na taki način i bez ikakih priprema nastojalo riješiti. Jedno ovakovo važno pitanje ima da se riješava samo sa pravne i socijalno-ekonomske strane, a nikakvi političko-partijski interesi nemaju na nj utjecati i svesti ovo riješenje na pravi put. To i jest nit, koja provela kroz cijelu ovu raspravu i koja upozoruje naše stručnjake i nadležne odlučne faktore, da ozbiljno pretresu ovo pitanje prije nego što donesu formalni zakon, na temelju kojega će se svi ovi odnošaji morati koliko za vlasnike toliko i za težačke posve pravedno da riješe. Poznato nam je, da ovi prvi knjigi slijedi već druga, koja se nalazi u štampi, i to rasprava inž. Milana Grnkovića o »Smernicama naše privredne politike«, pa smo uvjereni, da će ova Agrarna biblioteka odgovoriti sebi postavljenom zadatku i da će biti od neprocjenjive koristi svim našim stanovnicima i osobama, koje se bave općom narodnom privredom, te ju s toga najtoplije preporučamo. Knjiga može se nabaviti u svim knjižarama i u uredništvu »Meje« Zagreb, Juršićeva 16. Narudžbe, za knjižare vrši: Knjižara Zabavne Biblioteke u Zagrebu. Frankopanska ulica 1.

x Izašao je iz štampe VIII. broj »Jadranske Straže« sa ovim sadržajem: I. J. Lahman: Mornarica važan faktor spoljne politike; VI. Šaškijević: Podmornica na washingtonskoj konferenciji (svršetak); Iz naše ratne mornarice: Novi tip našeg tendera, arsenal u Tivtu; Iz trgovacke mornarice: Statistika brodovlja parobrodarskih društava: Račić & Komp., Dubrovačke paroplovidbe d. d., Braća Matijević i P. Mitrović (nastaviti se); B. Martinec: »Život na bojnom brodu; Listak: Društvene vijesti: iz centra, Ljubljane, Novog Sada, Amerike itd. Ovaj broj donosi slike sa Sokolskog skupa u Splitu, gdje je učestvovala i mornarica, slike svečane predaje našim vlastitim arsenalu u Tivtu po Antanti, pa iz engleske ratne mornarice za vrijeme rata, sa pogreba dr. Pervana u Americi itd. Dođuci IX. broj bi će sav posvećen Mornarčkim danima. Naravno da i Mornarica proslava u Splitu uz historijski blagoslov mora, bit će bogato ilustrirana. Skrećemo naročitu pažnju na ovaj broj. Širite i preplaćajte se na »Jadransku Stražu«.

Sokolstvo.

Sokol, kdo si — In kaj hočeš?

(Predavanje).

(Dalje.)

7. Sokolstvo ni militarizam, ravno nasprotno: Sokolstvo vzgaja svojega člana potom narodnostnega principa enakopravnosti in človečanske pravice do spoznavljanja in skupnega nastopa vseh narodov; vzgaja ga za človeka, ki je človek napram vsem ljudem. Njegova disciplina je notranja in prostovoljna, je volja premagovanja in samozatajevanja. Sokolska vzgoja je po značaju mirna in notranja, v telesnem oziru zdravju koristna in estetična. Ali kadar sta ogrožena obstoj in svoboda naroda, kadar je skaljena čast narodne misli, kadar preti narodu sužnost in jarem ali nadlada drugega, takrat tvori Sokolstvo skupno falango proti sovražnikom, takrat zgrabi Sokolstvo za orožje, da se upre sili s silo (primer Češka).

8. Tyrš pravi o sokolski nalogi tole: »Prva naša naloga je, da držimo in vodimo narod v tisti vestranski čistosti, ki mu ne pripušča, da bi izumrl — Zgodovina je stroga učiteljica življenja. V njej vidimo jasno razvoj človeškega življenja in hotenja. V njej vidimo narode, ki so hodili pota navzgor, in narode, ki so hodili pota navzdol. V njej se zreali slava in čast velikih in malih narodov. Zgodovina nam jasno priča, kaj je privedlo te narode do vrhunca slave in moči, priča pa tudi, kaj jih je treščilo v propast za vse večne čase.

Ako nam torej Sokolstvo nalaga važno in življensko nalogo, da vzgajamo in vodimo narod v tisti direktivi, ki mu ne pripušča, da bi izumrl, potem pač moramo pomisliti, kaj upijeje narode. Zela po življenju, po uživanju je prva stopnica, ki vodi navzdol. Veseljačenje, rajanje, udobnosti vsake vrste, pijančevanje, nebrzdana pohotnost, kvarne naslade pod krinko moderne umetnosti itd. zastupljajo polagoma individualno fizično in duševno; njegova energija pojema polagoma, njegova odpornost se manjša; narod tvori v svojem životu bacile duševnih nedostatkov, generacije ga pomnožujejo; ta bolezen se razpase na ves narod, tudi na sosednjega. Ljudstvo veseljači, vpije in vriska, uživa in se veseli, pozablja bedo in pomankanje, snuje društva in zveze, kjer si, kakor pravi, razvedri dušo in srce. Seveda stopnjema.

Sovražniki, ki bi radi pogin naroda, ali samodržci, ki bi radi zmanjšali voljo ljudstva, ga v teh nasladah bogato podpirajo (prim. štajercijanske žganjarne pred vojno). Duševna nezmožnost, telesna slabost tirata narode v pogubo. Velikomestno življenje širi svoj kult kot »prosveto in umetnost« dalje, naša inteligencija, ki izhaja iz kmečkih hiš, ga povečini kaj rada absorbira, če se — je kmetiška, ki nima umetnostnega čuta itd. Narodu primanjkuje učiteljev, ki bi ga učili vsestranske čistosti in kreposti; veseljaška inteligencija ga še bolj pokvari in ga hoče posredno zavesti k razuzdanemu življenju s priankom »moderen, kulturni kmet«.

Bratje in sestre! Pomisliti moramo, da je naš narod po številu majhen, da nas obdajajo veliki in močni sosedje, ki bi kaj radi videli, da že skoraj izginemo s površja. Pomisliti moramo, da bivamo na teritorialno važnem mestu. Saj če se sami nismo tega zavedali, so nas o tem poučili Nemei s svojim »mostom do Adrije«. Ne smemo se ozirati na druge in praviti, saj oni ravnotako delajo in žive; če torej poginemo mi, bodo oni tudi. Res je, a pomisliti moramo, da so ti narodi v primeri z nami ogromna masa, pri kateri njen moralni razkroj ne vpliva tako hitro na celoto, in da se mogoče ta orjaški narod še strezni v pravem trenutku in spozna, kam jadra. Kaj pa mi Jugoslovenci? Ali se bo mogel narod rešiti, ko bo do grla v blatu? Ali se mi lahko primerjamo s sosedi glede napredka ali propasti? Ali ne bo naredila zgodovina že davno črte čez nas, ko se bodo oni še vedno šopirili na svoji in na podjarmljeni zemlji? Ali nam garantira sedanja svoboda in ujedinjenje, da smo za vse večne čase rešeni?

Bratje in sestre! Naš narod je bil kruto teptan, naš kmet, ki iz njega izhaja naša dinastija, naš sedanji rod, ki je iz njega izšlo vse, kar diha in govori jugoslovensko, je bil suženj. Znoj in žulji, šibe in verige so mu bile nagrada za življenje. V burji je raste; zato so mu bile korenite močne in vihar ga ni uklonil. Še je tukaj ta narod, ki je prebil najtežje čase; ni še propadel. Mogoče ravno radi tega ne, ker je bil suženj, ki mu je bilo življenje resno in strogo. Še je tukaj ta narod in še danes je v korenini zdrav. Res, dosti je že okuženega in zastrupljenega, a jedro jugoslovensko še ni načeto. Ali ga naj mi ubijemo z modernimi nauki mehkužnosti in maslad, ali mu naj lahkomiselnost, strasti, uživanje, sedanja svoboda vzamejo to, česar mu ni mogla vzeti kuga, ne grajski bič, ne turška sila? Ne, bratje in sestre! Naš narod je vreden življenja zato je naša sveta dolžnost, da ga po svojih močeh ohranimo pri življenju. To moramo, to hočemo! A ne samo tega: Mi mu moramo dati krepak in zdrav naraščaj, da bo iz svoje sužnosti in jarama ali nadlade drugega, takrat tvori Sokolstvo

To hočemo! Vzvajajmo ljudstvo v smer, da bo znalo ceniti samo sebe! Naj išče zabave v delu, naj utrjuje svoje telo v delu in telovadbi, da bo telesno zdravo in duševno čilo. To hočemo! Navajajmo ga k zmernosti, naj vidi in sliši škodljivi vpliv alkohola, naj raje daje denar za izboljšanje lastnih razmer, naj dela sebi in bližnjemu v korist in blagostanje. Naj tudi v blagostanju ne odloži dela, kajti brezdelje je uvod k razkroju. Dajajmo mu v presledkih poštenih zabav in razvedrila, ki ne bo samo telesno, temveč tudi duševno. Držimo svoje veselice v dostojnih, Sokolstvu primernih mejah! Žrtvuemo se, zatajujmo se! Kajti polagoma se bodo drugi tudi, vsaj nekateri. Bodimo dosledni in neomahljivi, ker v tem bodo spoznali veliko poslanstvo Sokolstva! Uvajajmo sokolska načela ne samo v teoriji, temveč tudi v praksi! To smo mi, Sokoli, in to hočemo! Vsaka vojna zrahla poleg gospodarskih tudi moralne stebre narodov (povojna psihoza). Začnimo jih popravljati že sedaj, ker pozneje bo delo težko ali sploh nemogoče. Materializem v ljudstvu je treba zmanjševati, ga izpodrivati in ga nadomestiti s Tyrševimi ideji. Začnimo pri sebi. Začnimo pri sebi, da se preosnujejo tudi drugi! Besede uničijo, vzgledi vlečejo.

Naše delo bodi uravnano k oni kreposti in jakosti, ki ne da, da bi naš narod izumrl. Dajmo mu življenja in vere v svojo moč! Naj živi in raste ta narod, ki je kakor zdravje! To je naše poslanstvo in sokolska naloga! (Dalje.)

—□—

o Načelstvo Kola jahačev poziva vse svoje člane, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se vrši v četrtek 30. tm. v restavraciji Narodnega doma ob 20. uri radi nastopa na slavnostih v Ptuju in Varni. Bratje, pridite vsi! Zdravo! — Načelstvo.

o Vse člane, telovadeče in netelovadeče, kakor tudi one, ki nimajo kroja, se nujno pozivlja k obvezni vadbi redovnih vaj, ki se vrše v petek 31. avg. in v sredo 5. sept. ob pol 20. uri na dvorišču drž. realke. Bratje, dokažite disciplino in točnost! Zdravo! — Prednjaški zbor.

Objave.

§ Legitimacije za Ljubljanski velesejem se dobe pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne po 50 Din.

§ Legitimacije za Dunajski velesejem se dobe pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne po 25 Din.

§ Navodila za Praški velesejem, ki se vrši od 2. do 9. septembra. Legitimacija stane 25 D, prišteva pristojbino za kolek. Kolkovanje za I. razred 2 kK, za II. razred 1 kK, za III. razred — 50 kK. Znižana vožnja velja za vse vlake osebne in brzo-vlake, izvzeti so samo ekspresni vlaki. Osebe pod 18 let nimajo pravice do znižane vožnje. Popust je 33% na čehoslov. železnicah, ki velja od 28. avgusta do 14. septembra ter velja samo po najbližji ruti od bivališča posestnika. Popust na progah juž. železnice 50%. Vožnja se sme prekiniti samo enkrat v območju CSR železnice. Na podlagi legitimacije morajo CSR konzulati izdati vizum na potni list s 75% popustom. Legitimacije se dobe tudi pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne dd., Maribor, Juršićeva ulica 4.

§ Legitimacije za graški velesejem, ki se vrši v času od 1. do 9. septembra v Gradcu, se dobe tudi pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne d. d., Maribor, Juršićeva ulica 4. S to legitimacijo ima vsak posestnik pravico do 50% znižanega vizuma, ter lahko z vozovnico osebnega vlaka potuje tudi v brzo- in D-vlakih. Legitimacija velja kot vstopnica v sejske prostore.

Javne kulturne naprave v Mariboru.

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA, Razinsko poslopje (Slomškov trg), odprta vsak dan od 9. do 13. ure.

LJUDSKA KNJIŽNICA, Narodni dom I. nadstropje, odprta ob nedeljah od 10.—11. ure in ob četrkih od 18.—20. ure, mladinski oddelk ob sobotah od 18.—19. ure.

MESTNI MUZEJ, Čopkova ulica, odprta vsako nedeljo od 10.—12. ure. — Vstopnina 1 dinar.

Naše vodne ceste.

Nič manj važne za razvoj našega prometa, kakor železnice, so naše vodne ceste. Tudi tukaj vidimo, kako zelo je dunajska vlada, ki je izdajala milijone za ponemčevanje našega naroda, zamerjala gospodarski razvoj naših pokrajin. Malo katera država ima toliko naravnih prometnih sredstev, kakor Jugoslavija. Zalibog pa niso v takem stanju, da bi odgovarjala današnji dobi in današnjim potrebam, dasi so v polpretekli dobi tvorila glavna prometna sredstva med posameznimi pokrajinami. Tu čaka našo državno upravo še ogromno delo, da vse te mrtve zaklade oživi in izkoristi za dobrobit celokupne splošnosti.

Večina jugoslovenskih rek teče v smeri od severovzhoda proti jugu, v Donavo, ki spaja vse večje reke naše države, v odstotkih 74,6%. Na Savo odpade od tega 49,9%, Moravo 21 in na Dravo 12%. Vse naše reke spaja torej še le Donava v pravo mednarodno vodno pot. V nemali meri je torej tudi temu lokalnemu značaju pripisovati, da je večji del naših vodnih poti še neizgrajen ali vsaj ne tako, kakor bi bilo v danem slučaju mogoče. V današnjih gospodarskih razmerah je skoraj nemogoče ta nedostatek popraviti, ker bi stalo to ogromne vsote, katerih privatna inicijativa sploh ne zmore, od države pa jih v današnjem finančnem položaju niti ne moremo zahtevati.

Plovno stanje naših rek je razvidno iz sledeče statistike, ki jo je objavil nedavno zagrebški »Morgen« in iz katere posnemamo:

Celokupna dolžina plovbnih rek Jugoslavije meri 1624 km. Od tega odpade na Donavo samo 475 km. Največja jugoslovenska reka je Sava, ki teče od izvira do izliva po jugoslovenskem ozemlju ter meri v čeli dolžini 810 km. Plovna je Sava od izliva v Donavo pri Beogradu pa do Siska, to je v dolžini 593 km. Izdelan pa je že načrt, da se jo regulira še v nadaljnjih 135 km do štajerske meje.

Izmed plovbnih pritokov Save je treba omeniti Kupo, ki je plovna od izliva do Pokupskega t. j. v dolžini 60 km. Od tod do Karlovca se namerava izvesti regulacijo, s čemer bi bila vzpostavljena direktna vodna zveza med Karlovcem in Siskom. Nadalje Vosut v dolžini 40 km in njegov pritok Spačva (21 km). Največji pritok Save in ob enem glavna reka Bosne ni plovna, kakor sploh vse bosanske vode.

Drugo največjo vodno cesto Jugoslavije predstavlja Drava, ki pa je plovna doslej tudi le od izliva v Donavo do Barca, to je v dolžini 151 km. Projektirano je podaljšanje do Drnja (78 km). Celokupna dolžina Drave na jugoslovenskem ozemlju meri 392 km.

Tisa je plovna od izliva v Donavo do Segedina (170 km). V srbskih rekah doslej sploh ni bilo prometa, ker so večinoma neplovne. Edina Morava je plovna v neznatnem delu, to je od izliva v Donavo do Stalača, to je v dolžini 3 km. Po najnovejšem projektu pa se namerava Moravo regulirati tako, da bi bila plovna v dolžini 220 km.

Reke, ki se stekajo v Jadransko morje — po večini majhne reke — so vsakozi radi goratega ozemlja in številnih vodopadov neplovne, izvzemši neznatne dele ob izlivih, kvečjemu pa do 10 km v notranjost.

Prekopov, ki bi spajali posamezne vodne ceste ter tako nstvarjali nove zveze, doslej v Jugoslaviji nimamo, pač pa se gradi Kralja Petra prekop, ki bo vezal Donavo in Tiso med Beždomom in Starim Bečjem. Od Malega Staparja bo zgrajen prekop, ki bo vezal prekop Kralja Petra z Novim Sadom. Begov prekop bo vezal rumunsko mejo z Velikim Bečkerekom in Tiso. Projektirani prekop Vukovar—Sumac bo vezal Donavo s Savom. Vsi ti velikopotezni projekti pa seveda še ne bodo izvedeni danes ali jutri in bo steklo še mnogo vode po naših rekah, predno bomo na tem polju tako daleč napredovali.

Mornarica veže najoddaljenejšo državo! Gradimo našo mornarico! Jačajmo

Jadransko Stražo!

Gospodarstvo.

Kmet in stroji.

Posebno važen činitelj v gospodarstvu je delo. Od kakovosti množine in cene dela so odvisni stroški pridelovanja, torej cene pridelkov in čisti dobiček. Odločilna v tem oziru je zlasti gonilna sila.

Najdražje je ročno delo človeka. Po Nachwetu je 3-5-krat dražje kakor živalska vprega, 5-4-krat dražje kakor delo elektromotorja in 11-krat dražje kakor delo lokomobile.

Ročno delo je v splošnem najtežje, kar zvišuje njegovo vrednost, n. pr. za prav skrbno obdelavo. Zato je pa zelo zamudno in dandanes neprijetno drago. Za kmetijstvo je danes premalo delavcev, ker jih kmetija ne more tako plačevati, kakor jih plačuje industrija. Zgolj na ročno delo se zamorejo omejiti zaradi tega le najmanjši obrati.

Cene živalskega dela so odvisne od vrste vprežnih živali, oziroma od njih zaposlenosti. Konji so dragi delavci, ako niso vedno zaposleni; če pa imajo vedno zadosti dela, se pa obneajo najboljše. Vol sme več počivati, ker tedaj na teži tako pridobi, da vsaj ni izgube. Končno se pa še z dobičkom proda, medtem ko konj izgubi na vrednosti. Najceneje pa je delo krave, če ni mnogo dela. Krava plača svojo hrano z mlekom in teletom, tudi če stoji. Strojna sila nič ne stane, kadar počiva. Stroji, ki delo proizvajajo, so pa dragi, zato so obresti visoke. Uporaba strojev mora biti vsako leto najmanj toliko, da se vse te obresti izplačajo.

Uspešnost dela je razen od gonilne sile odvisna tudi od orodja, oziroma strojev, ki delo izvršujejo. Dobro in primerno orodje, oziroma stroj napravi tudi ročno delo bolj uspešno in ceneje. Koristi strojev so različne. Z njimi povzujemo pridelke v splošnem valed pripravljanja zemlje, bolj primerne setve, boljše pridelovanja itd.

Stroji omogočijo tudi boljše izkoriščanje pridelkov. Mlatilnice izmlatijo več. Dobri stroji za mletje in stiskanje sadja, grozdja itd. omogočijo boljše izrabo. Prihranek semena zna znašati pri sejalnem stroju na ha okoli 100 kg zrnja. Stroški dela ostanejo pa skoro isti, kakor za ročno setev. Lahko je torej izračunati, pri kakšni površini je ta prihranek tako visok, da se izplača nabava stroja.

Stroji delajo hitro, pravočasno in enakomerno. Oni zelo pospešijo delo človeka in s tem njegovo vrednost. Zato pa zahtevajo več razuma nego telesnega napora in zmanjšujejo stroške za delo.

Stroj za košnjo trave zniža stroške priločno za 22%, stroj za žetev žita 32%, okopovalniki za 32% itd. Vse to je odvisno od zaposlenosti stroja.

Naša kmetijska šola je hotela med vojno pomagati kmetovalcem v tedanjih stiskah z mlatvijo, zato je nabavila garnituro za parno mlačev (lokomobile, mlatilnice in elevator). Vse to je stalo tedaj 10.000 kron. Letne obresti po 6% so znašale torej 600 K.

Stroški za obrestovanje (za pogon in drugo) so znašali leta 1916. samo po 1 K za mlačev vsakih 100 kg zrnja. Lastnega zrnja smo omlatili to leto 60 q. Ako bi se z mlatilnico izmlatilo teh 60 q zrnja, tedaj bi za vsakih 100 kg nastali tle stroški:

1. Obresti od 10.000 K po 6% je 600 K, t. j. na vsakih 100 kg omlatenega zrnja odpade 10 K.

2. Obraba mlatilnice bi bila v tem primeru zelo majhna in bi znaševala 5% (amortizacija), t. j. od 10.000 K po 5% je 500 K; če razdelimo ta znesek na omlateneh 60 q zrnja, bi znašala obraba 8-33 K za mlačev vsakih 100 kg zrnja.

3. Stroški za obratovanje znašajo po 1 K za vsakih 100 kg. Celokupni stroški za mlačev vsakih 100 kg zrnja znašajo torej: obresti 10 K, obraba (amortizacija) 8-33 K in obratovalni stroški 1 K, torej skupno 19-33 K za vsakih 100 kg žita.

Mlačev s cepcem ali ročno mlatilnico bi pa stala samo okoli 3-4 K. Naša parna mlatilnica je pa potovala po različnih občinah in je namlatila 1000 q

na leto. Ker bi bila obraba večja, se računani za amortizacijo 10%. Obratni stroški in obresti so pa ostale enake. Mlačev od 100 kg čistega zrnja je prišla v tem primeru po istem računu samo na 2-60 K vključno večji obrabi in prevoznim stroškom. Ako bi pa kmetovalci to priliko bolj izrabljali, bi se z isto garnituro lahko namlatilo v enoletni dobi in v priločno 30 dneh vsaj po 2000 q, mlačev za 100 kg bi stala potem samo 1-80 K.

Jasno je torej, da manjši kmetovalec ne more biti sam zase deležen tistih koristi, ki jih nudijo večji, dobri stroji, ker jih ne more dovolj izrabiti. Nabral bi si preveč mrtvega kapitala, čigar obresti bi ga dušile. Saj imajo mali kmetije razmeroma itak že več kapitala svojem inventarju nego veleposestva. Dve poti sta, po kateri pridejo tudi oni do koristi večjih strojev: Ali naj se poslužujejo strojev podjetnikov, ki jim proti primernemu plačilu opravijo delo, ali naj si nabavijo stroje zadržnim potom, skupno s svojimi sosedi. Prvi primer velja posebno za večje stroje, ki morajo biti zaposleni v večjem okolišu, n. pr. parne mlatilnice, motorni plugi itd. Po nekaterih pokrajinah imajo že take podjetnike, ki delujejo v obojestransko korist. Zadržna nabava pa velja za stroje, katerih tudi posameznik ne uporablja redno, ki so pa že v manjšem okolišu lahko zadosti zaposleni in gredo od sosedov do sosedov, oziroma od člana do člana. Marsikatera podružnica Kmetijske družbe ima že take stroje, n. pr. travniške brane, trijerje, škropilnice za drevje itd. Marsikaj drugega bi se dalo še skupno uporabljati, n. pr. črpalke, vozovi za gnojnice, boljše čistilni mlinci, sejalni stroji, stroji za košnjo, plugi za rigolanje z vintami itd. Neprijetna stran take skupne uporabe je pa razmeroma prevelika obraba, ker se na izposojeno orodje premalo pazi in ker se redno ne vrača. Priporočljiv je torej način, običajen ponekod v strojnih zadrukah, da vsak, ki si izposodi stroj, položi za njega neko kavcijo, s katero jamči za popravila, ki bi bila potrebna vsled njegove krivde, in za plačilo za čas porabe. Poraba stroja se plačuje od dneva ali pa od ure. To je dobro, da stroje obdrži vsak le tako dolgo, dokler jih res potrebuje, ker nanje v tem primeru tudi bolj pazi. Z najemnino se krijejo stroški vzdrževanja in amortizacija.

Najboljši stroji so pa za nič, če se ne vzdržujejo neprestano v dobrem stanju. Zaraditega morajo biti vedno nadomestni deli in po potrebi tudi mehanik na razpolago. V tej zadevi bi morale tvornice strojev bolj skrbeti. V njih interesu je, da gredo v tem oziru kmetom na roko. S solidnostjo in pripravnostjo bodo gotovo pridobili veliko prej odjemalcev. V nasprotnem primeru bi se morala nabava marsikaterih strojev odločno odsvetovati. Tudi bi zamogle zveze strojnih zadrug napraviti lastno delavnico in nastaviti potrebno osebje (mehanike) za ves svoj okoliš. Na Češko-slovaškem in drugod imajo združeni kmetije celo svojo lastno tvornico za stroje. Ali ne bi šlo tudi pri nas, če bi bila dobra volja? V okviru zadruge same bi kazalo, da dela z enim strojem vedno enainista oseba, ki stroj natančno pozna. Vsakokrat v drugih rokah stroj preveč trpi.

I. Belle, Št. Jurij.

—□—

S krmu se moramo založiti!

Skraini čas je bil, da smo prišli po dveh letih pomanjkanja zopet enkrat do dobrega krmkega pridelka. Sedaj bo treba s pridelano krmu tudi prav gospodariti. Treba je, da vzpostavimo našo živinorejo zopet na prejšnji stajali. Kakor znano, se je moralo v zadnjih dveh letih veliko živine odprodati. Kakor izkazuje zadnje štetje, se je številčno stanje naše živine znižalo za 25 odstotkov. Naša živina je pa tudi sicer oslabela. Vse to je treba sedaj popraviti. Naše hleve je treba napolniti, da pride z vse gospodarstvo zopet v pravi tir. Za v postavitve živinoreje na prejšnjo stopnjo potrebujemo danes dosti več krmke kakor navadno. Tudi ne bo mogoče vsega v enem letu storiti. Pač pa je naša naloga, da privežemo k jaslim

vse kar se nam v hlevu dobrega porodi.

Potrebno pa je, da skrbimo s pridelano krmu tudi zanaprej in da shranimo za bodoče leto gotovo "rezervo" za slučaj slabe letine. Moder gospodar bo v dobrih letih skrbel tudi za slaba leta in bo delal prihranke, da bo lažje prebil bodoče stiske pri svoji živini.

Pri nas je mnogo krajev, kjer trpi živina v zimskem času skoraj redno na pomanjkanju dobre suhe krmke. Proti koncu zime jim navadno zmanjkuje krmke. To je velika hiba naše živinoreje in prav v tem je iskati tudi vzroka, da je vsa reja tako malo uspešna. Po takih krajih je še posebno paziti in skrbeti, da se s krmu prav izhaja. Previden gospodar bo gledal, da mu ostaja ob novini še zmeraj nekaj stare krmke. Ne pa narobe, da mu že pred novino vsa suha krmka poide!

Bodimo tedaj tudi pri vsem našem gospodarstvu s pridelano krmu varčni. Kjer se prideluje krmu tudi za prodajo, tam je skrbeti predvsem za dom in za domačo potrebo, šele preostanek ali prebitok je spraviti v denar. Dober gospodar bo s svinčnikom v roki preračunal, koliko krmke potrebuje do prihodnje košnje doma in koliko krmke mu je shraniti zanaprej, da ne pride v stisko zaradi slabe letine, ki se zopet lahko prihodnje leto pokaže.

—□—

g Nova knjiga. »Klub jugoslovenskih pomorščakov« v Zagrebu bo izdal knjigo Ilustrovani pregled privrednih in kulturnih institucij kraljevine SHS, ki ima namen, da seznani domače in inozemske kroge z našimi gospodarskimi in kulturnimi institucijami. Knjiga, ki bo bogato opremljena s slikami, bo izšla tudi v francoskem jeziku. Čisti dobiček, ki ga bo imel klub pri izdaji omenjene knjige, je namenjen v korist naše trgovske mornarice, zato je delo pooblaščenec kluba v kolikor se tiče imenovane knjige, vsestransko podpirati.

g Mednarodna razstava mleka in mlečnih proizvodov v Milanu. V Milanu se vrši od 4. do 30. novembra t. l. mednarodna razstava mleka in mlečnih proizvodov. Program razstave dobijo interesi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

g Dobava materiala za povezovanje tobaka. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 13. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave špaga, svinčenih plomb in platna »Amerikana«. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava kalija ferocijanatuma. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 14. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 1000 kg kalija ferocijanatuma. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava bele kovine. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 14. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 20.000 kg bele kovine. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava raznega blaga. Pri upravi smodnišnice v Kamniku se bodo vršile ofertalne licitacije: dne 13. septembra t. l. glede dobave stekla za okna, dne 14. sept. glede dobave leskovih obrobov, dne 15. septembra glede dobave barv, firneža, minija, kita in terpentina ter dne 26. sept. glede dobave strojnega olja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava materiala za telegrafsko delavnico. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 13. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave materiala za telegrafsko delavnico. Predmetni oglas s seznamom materiala je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava slame. Pri intendaturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu se bo vršila dne 10. septembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 500 tisoč kg letošnje pšenice, prešane slame. Predmet-

ni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Prodaja raznih odpadkov. Uprava zavoda za izradu vojne odeče v Zagrebu bo prodala dne 10. sept. t. l. potom javne dražbe razne odpadke (od blaga, usnja, pločevine, lesa itd.). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava sena in slame. Dne 10. sept. t. l. se bo vršila pri Komandi vojnega okrga v Mariboru ponovna ofertalna licitacija glede dobave 630.000 kg sena in 270.000 kg slame; dne 11. sept. pa pri Komandi vojnega okrga v Celju glede dobave 54.000 kg sena in 40.000 kg slame. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Sport.

g ISSK Maribor : JSK Orient, Sušak. Javljamo s tem naslednjo postavo moštva k prijateljskim tekmam dne 1. in 2. septembra t. l., s katerimi igrami otvorijo »Maribor« jesensko sezono in sicer za JSK »Orient«: Vosnig II, Stipčič II, Zvanja, Vosnig I, Ladišič, Spicerič, Hajdin, Materljan, Margitič, Marač, Matkovič. — Rezerve: Skrobonja, Stipčič I. — Postava »Maribor«: Glaser, Vagner, Škrabar, Nemec, Stauber, Hrešak, Schell, Bratož, Vogrinec, Pernat, Lenast, Rezerve: Simončič, Vodeh. — K temu pominjamo, da se obe igri vršita ob vsakem vremenu. Vsi igralci se imajo zbrati na igrišču pol ure pred tekmo t. j. ob pol 17. uri. — Predsedstvo ISSK Maribor.

Razno.

V katerih letih se največ čita? Na to vprašanje odgovarja te dni javna knjižnica v Cambridgeu. Deček 14 let čita letno 43 knjig, mladenič 20 let 59, največ pa se čita v 30. letu (173). V 50. letu se čita krog 27, v 60. letu samo 13 knjig letno.

Kakšne lastnosti mora imeti idealni soprog? Neki angleški časopis je razpisal anketo o vprašanju: kakšne lastnosti mora imeti idealni soprog? Anketa je pokazala, da leži skrivnost zakonske sreče v tem, da mož od časa do časa pokaže nove črte v svojem značaju. Na ta način obvaruje ženo dolgočasje in ji daje vedno nove pobude v mukotrpnem in enoličnem zakonskem življenju. Povodom ankete je napisal nek feljetonist članek, v katerem poglobljeva lastnosti idealnega soproga. »Iznenadi svojo ženo od časa do časa in dobodi ji novih utisov, to jo bo osrečilo,« svetuje pisec. »Če opazuješ, da je postala ravnodušna, da zvečer zeva in hodi zgodaj spat, vedi, da je prišel pravi čas. Treba jo iznenaditi! Ne žuri se preveč! Pripravi se dobro! Čitaj skoz 6 mesecev najboljše pisce in vpleti od časa do časa v razgovor duhovite in lepe opazke. Tvoja žena bo navdušena in bo mislila na skrivnem, kako si strašno pameten in kako lepo jo umeš zabavati. A počasi se bo izžepala tvoja zaloga duhovitih opazk, počel boš se ponavljati in skoro boš opazil, da več ne uplivaš. Žena se ne smeje več tvoji šali in tvoji najboljši dosetki bodo samo bob ob steno. Moraš se poslužiti novega sredstva. Kupi rog ali frulo in šolo za učenje instrumenta. Kadar ni nikogar drugega v uradu, vežbaj se v igranju, nekega večera pa daj frulo v žep in svačeno izjavi: »Prinesel sem ti, draga, malo iznenadenje.« Žena bo mislila — da si ji kupil biserno ovratnico, ti pa vzami iz žepa frulo in igray nanjo sladko, sentimentalno. Naj reče, kar hoče, za njo bo to vsekakor iznenadenje in rešitev iz zopetnega dolgočasje. Najbolje je, da si nabaviš tudi knjigo »Mali čarovniki«. Nauči se nekoliko trikov s kartami in iznenadi s tem svojo »boljšo polovico«. Pa ne da bi vzal karte iz žepa brez vsakega povoda. Ampak tako-le v pogovoru kreni na karte in potem ji pokaži nekaj svojih »umetnosti«. Če ne bo uplivalo, jo bo gotovo razveselilo, če nenadoma iz rokava vzameš jajce ali izpod klobuka vrabca. Ako ti žena oboli ali jo pričinja mučiti migrena, ji deklamiraj pesmi, ki si se jih naučil na pamet. Ako vam oboli služkinja, ji ponesi sam zajutrek v posteljo, a poprej se še izvežbaj v elegantnem držanju servijeta. Sploh delaj vse, kar ti pade na um, samo da ženo iznenadiš. Nauči se na pamet versallsko mirovno

porodbo, skušaj si razložit problem reparacij itd. Možnosti je več ko dovolj. Po 10 letih zakona bo žena še gotovo srečna s Teboj, ako že poprej ni — vložila tožbe na ločitev zakona.

Če drugo ne, so ta razmotrivanja pariskih listov dokaz, da so tudi na Angliškem imeli te dni silno vročino.

Italijanski pirati v jugoslovenskih vodah. Iz Sušaka poročajo, da je 9. tm. zjutraj naš motorni čoln »Sloga« na poti od Cirkvenice ob obali otoka Krk bil ustavljen od italijanskega finančnega torpednega čolna. Ko »Sloga« na prvi signal ni obstala, se mu je italijanski torpedni čoln približal z veliko brzino. Italijanski poveljnik je zahteval pojasnila, čegav je motorni čoln, kam in kaj vozi. Lastnik »Sloga« je protestiral proti postopanju italijanskega poveljnika, ki se je opravičil, češ da ni vedel, da je v jugoslovenskih vodah. Tudi moštvo drugega motornega čolna, »Zora«, je opazilo, kako je italijanski finančni stražni čoln zadržal jadrnico, ki je priplula od Raba in vozila olje in vino. Tudi tam so se Italijani odstranili šele, ko so dobili zastoj vino in olje. Pristaniška oblast v Bakru je vložila protest proti temu piratskemu postopanju Italijanov v naših vodah.

Milijarder Ford na delu. Pariški list »Cris de Paris« opisuje obisk, ki ga je napravil pri ameriškem milijarderju neki francoski inženjer, ki je šel v Ameriko študirat fabrikacijo avtomobilov v veliki seriji. Posetil je predvsem Forda, kralja avtomobilov. Ob določenih uri se je pojavil pred Fordovo rezidenco. Pozvonil, nihče ne odpre. Na dvorišču opazi človeka, ki dela. Meneč, da je Fordov sluga, ga prosi, naj ga pelje k Fordu. »Kaj želite od Forda?« ga vpraša mož. »Imam ž njim sestanke« odgovori francoski inženjer. »Pa jaz sem Ford«, odvrne domnevni sluga. Ta veliki ameriški izdelovalec avtomobilov se bavi v prostem času s poljedelstvom.

Dopis z dežele.

Sv. Trojica v Slov. gor. Človekoljubnost našega nemškega trgovca Ferdinanda Goloba v sledečem slučaju. Golob je načelnik tukajšnje posojilnice in plačuje ubogi stari ženci za kratko pometanje na teden (po zimski zakurjenosti) 1 Din, za vsakokratno čiščenje (ribanje) 2 sob in čiščenje oken pa po 2½ Din. Pred vojsko je dobivala dotična ženska za vsakokratno pometanje 50 vit, plača se danes torej komaj osemkratna. Golob jo danes najbrže na račun te uboge ženske banirati posojilnico, ki je po zaslugi odpora pasivna za skoraj 150.000 Din. G. Golob bi ne bilo bolje, da se malo potrudite, kako bi spravili zopet posojilnico na nogo, kakor da lovite stranko, katere hočejo k slovenskim trgovcem začetnikoma? Skrbite za stvari, ki se Vas tičejo — drugo pa pustite pri miru. Za danes zadostuje to! Ob priliki več.

Zdravstvo.

BOJ DUŠEVNIM BOLEZNIM.

Tudi pri nas posvečajo oblasti hvalevredno pozornost boju zoper nalezljive bolezni. Državna sredstva se združujejo z zasebno inicijativo, zdravnik dela roko v roki z laikom, da se kolikor le mogoče ubesni razširjenje nalezljivih bolezni, zlasti jetike in da se njena gnezdišča osamijo ali zatro. Med narodom pa so dokaj razširjene tudi duševne bolezni, ki so tako ali tako nevarne zdravemu razvoju družbe. O njih se veliko manj piše, dasiravno je zdravniška veda dosogla tudi na tem polju v zadnjih desetletjih razveseljav napredek. Mnogi bolniki zapuščajo umobolnico ozdravljeni; onim, pri katerih ni mogoče popolno ozdravljenje, pa se stanje izboljša toliko, kolikor jim je potrebno, da ne obremenijo svojcev in družbe, ampak se vzdržujejo s lastnim delom.

Primarij košičke umobolnice dr. Jaroslav Stenhiš je nedavno izdal v zbirki »Knjižnica novih nazorov« zanimivo razpravo o obrambi pred duševnimi boleznimi. Pisec dokazuje, da je mogoče v značni meri preprečiti duševne bolezni, ki ne nastajajo iz organskih sprememb v možganih, in ohraniti na ta način ne le prizadete posameznike, ampak tudi njegov sedanji in bodoči rod. Take mere ne zahtevajo posebnega truda ali izrednih stroškov, marveč se z njimi že prištedijo

izdatki, ki jih ima danes država za oskrbovanje takih bolnikov.

Duševne (možganske) bolezni te vrste lahko razdelimo na več skupin in sicer na podlagi vzrokov, iz katerih vznikajo.

Prvo skupino tvori duševna zaostalost, duševna revščina, nezmožnost si prisvojiti nove pojme; vnani znaki so bedasti obraz, leseno, okorno gibanje in otročje vedenje. Vzrok temu bolezenskem pojavu so razni škodljivi vplivi, ki so pokvarili otročje možgane še pred rojstvom, med porodom ali v najzgodnejši dobi otrokovega razvoja; pri tem so trpele posamezne duševne funkcije. Če smotreno in razumno podpiramo razvoj onih funkcij, ki niso bile toliko poškodovane, lahko pri zmernih stopnjah zaostalosti (pri debiliteti) dosežemo vsaj to, da si bo prizadeti prisvojil izvestno mehanično spretnost in si bo mogel — seveda pod nadzorstvom razumnih ljudi — sam služiti kruha, pri imbeciliteti bo lahko izvrševal vsaj skromne zahteve vsakdanjega življenja in le bolniki najvišje stopnje (popolni bebeli, idioti) bodo popolnoma obremenili svoje oziroma družbo. Ker taka duševna zaostalost vznikata tudi iz posledic alkoholizma (pijančevanja) in sifilisa, jo zabranimo pri potomstvu na ta način, da se roditelji ob pravem času temeljito zdravijo in še boljše, da si ženin in nevasta že pred poroko dokazeta, da sta zdrava. Duševna zaostalost, ki je posledica nezadostne funkcije žlez (kretenizem) in ki se v nekaterih pokrajinah (na pr. v Švici) pojavlja v velikem obsegu, se da zabraniti s pravočasnim podajanjem joda in sicer takoj dojenčkom s prvimi znaki kretenizma ali še boljše nosečim materam. — Pri nekaterih se pojavlja duševna bolezen šele v poznejšem času in jih polagoma izpremeni v bebee (sehi-zophrenia, dementia praecox); vzrok je iskati v funkcijskih motnjah spolnih žlez. Bolezni se da v začetku ozdraviti ali vsaj zaustaviti.

V drugo skupino spadajo one duševne bolezni, ki nastajajo vsled poškodovanja možganov s strupom nalezljivih bolezni in ki se pojavljajo z blodnjami, zmedenostjo in raznimi drugimi duševnimi defekti. Ozdraviti jih je mogoče takoj v začetku, zagradel je zdravniška pomoč zelo nujna, kajti zanemarjanje ima težke posledice.

Od dolgotrajnih nalezljivih bolezni ima najslabše posledice za duševno življenje sifilis, čigar zarodki (spirochaeti) povzročajo počasno možgansko vnetje in če se vname možganska skorja, se razvije po 15. letih ali še dlje po infekciji tzv. progresivna paraliza, ki pomeni popoln razkroj duševnega življenja. Najvarnejše obrambno sredstvo proti paralizni je: varovati se sifilisa; če pa se že okužiš, je potrebno temeljito zdravljenje. Tam, kjer so se bolniki temeljito zdravili, se je pojavila paraliza redkeje nego pri onih, ki se niso zdravili. Že nastopivša paraliza se ne da ozdraviti, vendar pa je mogoče z zdravniško pomočjo doseči podaljšanje delovne sposobnosti in podaljšanje življenja.

Važen vzrok duševnih bolezni je kronično zastrupljenje z alkoholom (alkoholizem), ki se pojavlja ne samo v organizmu pijanca, marveč tudi v zaostalosti njegovih otrok. Obramba pred alkoholizmom je enostavna; treba se je varovati alkohola, biti abstinent ali pa piti zelo malo.

Vsekakor zaslužijo tudi duševne bolezni ono pozornost, ki se jo posveča nalezljivim boleznim, tem največjim škodljivcem družbe. Tudi one izvirajo po večini iz socialnih vzrokov. V zapadnih državah so nas prekosili z modernimi in humanimi napravami in merami.

(Po »České Slovo«.)

Zanimivosti.

Mesto biserov.

Na južnem koncu polotoka dolnje Kalifornije, ki pripada Mehiki, leži v malem peščenem zalivu malo pristaniško mesto La Paz. Ko so tja prišli prvi španski mornarji, ki so iskali blaga in zlato, niso našli baje drugo nego par nagih Indijancev, ki so bili tako revni, da se ni niti splačalo jih pridobivati za katoliško vero. Že so se Španci zopet odpravljali na pot, ko so naenkrat odkrili, da imajo tu Indijanci ogromno biserov. Od tega dne je obala dolnje Kalifornije eno glavnih svetovnih najdišč biserov. Biseri so v

skoljkah in nimajo tako pravilnih oblik kakor oni na Borneji, a nikjer na svetu ni tako lepo pisanih biserov. Velik črni biser, ki je spadal med kronske dragulje Habsburgov, je bil vzet iz roke indijanskega deteta, ki se je igralo na obali pri La Pazu. Ljudje, ki se bavijo z iskanjem biserov, ne zaslužijo mnogokrat cela leta toliko, da bi imeli za dnevno prehrano, nekega dne pa jim tok iz morja prinese toliko blaga, da so bogati za celo življenje. Pred dvema leti je bila v La Pazu dobra sezona. Novi vojni bogataši so razkrat čutili potrebo, da se okrase z biseri, pa so trgovci z biseri napolnili vse hotele v La Pazu. Mnogi so spali celo na hodnikih. Morje denarja se je razlilo po mestu in takrat ni bilo bogatejšega mesta na svetu. Največji del biserov so spravili v Pariz in na Holandsko.

Novo izkopine v Maroku.

Na jugu francoske kolonije v Afriki, Maroka, 200 km daleč od obale Sredozemskega morja, se odkopava veliko starijsko rimsko mesto Volubilis. Mesto, katerega trgov in ulice sledovi se že vidi, lahko priča o veličini rimskega cesarstva in o nenavadni hrabrosti Rimljanov v prodiranju v globino Afrike. Odkopavanje mesta so pričeli že za časa vojne nemški ujetniki, danes nadaljujejo tamošnji domači delavci. Dela vodi francoski maršal Lyateau. Skoro vse stvari ostajajo na mestu, tako da je slično velikemu muzeju. Odnajajo se le stvari velike vrednosti, da se hranijo v raznih muzejih. Za popolno odkopanje mesta bo trebalo 50 let. Že sedaj pa si lahko turisti ogledajo ulice, lahko hodijo čez trge, se ustavljajo pred forumom z Antoninovo baziliko, Caracallino luko in Govdijevo palačo. Mesto, polno arhitektonskih čudes, spomenikov in mozaikov, je do-

kaz, doklej in s kako energijo se je širila oblast rimskega cesarstva.

»Žalostno je umreti v mladosti«.

Ruski general A. S. Lukomski, ki živi sedaj v Parizu, je izdal knjigo svojih spominov na rusko revolucijo. V tej zanimivi knjigi nam pripoveduje tudi nastopni dogodek, ki ga je doživel sam v februarju leta 1917: »Pred nekim sodiščem sta stala dva supornika: 16-letni mladenič in bogat kozak. Mladenič je pri zaslišanju izpovedal, da je učenec VI. razreda novočrške gimnazije in da je bil zaeno s svojimi tovariši vpisan v neki odred, a da se boja na fronti ni udeležil. Ko so poveljniki sklenili, da se lahko vsak član odreda odloči, ali gre na fronto, ali pa se vrne domov, je mladenič zapustil mesto in se vrnil k svojemu očetu, ki je bil daleč na vasi duhovnik. A tamošnji revolucionarni komite je izvedel, da je bil popov sin v nasprotnem vojaškem taboru in ga je postavil pred sodišče. Po kratkem zaslišanju je predsednik izrekel obsodbo: »Ustrelite psa, ko bo izšla luna«. Na to so se sodniki razšli. Deček si je ukrnjeno vlegel in je zapal. Čez dve uri sta vstopila dva vojaka in eden je udaril mladeniča po glavi, rekoč: »Vstani, čas je iti, luna je izšla.« Mladenič je mirno pogledal vojake in pripovedovalca tega dogodka, ki je bil navzoč in je dejal: »Smrti se ne bojim; toda, žalostno je umreti v mladosti, ker še niti živel nisem in ne poznam življenja. Blagoslovite me!...« Navzoči so ga prekržali in dijak je molče šel za vojaki. Čez kakih pet minut je bilo slišati streljanje... Luna je izšla.

Podpirajte Jug. Matico!

Enonadstropna hiša, s krasnimi kletmi, že vpelano vinsko trgovino, jako solidno delana in lepim vrtom v Ljubljani, se zamenja za istotako, če mogoče v prometni ulici v Mariboru. Več se poiže v trgovini L. Balch, Grajski trg št. 3, 1730 10-8

Prva slovenska slaščičarna

Milan Kosér

Maribor, Slovenska ulica 2

se slavnemu občinstvu, kakor tudi obiskovalcem razstave najtopleje priporoča.

Prvovrstno pecivo! 1772 1 Postrežba točna!

Slavenska banka d. d., Zagreb

Podružnica Maribor,

Aleksandrova cesta šte. 11

Delniška glavica Din 50.000.000—

in rezerve preko Din 12.500.000—

Vloge čez Din 125.000.000—

Podružnice:

Beograd, Bielovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Sibenik, Vršac, Wien.

EKSPOZITURE:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencija: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJE:

Ljubljana: Slovenska banka.

Split: Jugoslavenska industrijska banka d. d.

Budapest: Balkan Bank r. t., Vaci utca 35.

453

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Klub-Bar

Dnevno ob
22. uri 22.
gostovanje umetniške-
ga ansambla:

Poldi in Baren
Fran. Halaszova
Slavinette duo
Mme. de Corffu
HUGO - HUGO

Vstop prost. 1796

Kofe se lahko rezervirajo.

Mala oznanila.

Sprejme se trgovska moč,
prodajalec ali prodajalka kot
začetnik za trgovino z mesa-
nim blagom, vešča nekoliko
književstva in koresponden-
co ter madžarskega jezika.
Ponudbe pod „št. 1852“ na
upravo lista. 1852 3-2

Mlajša dijakinja se vzame na
stanovanje in hrano. Naslov
v upravi „Tabora“. 1860

Kupim dobro ohranjeno meško
in žensko kolo, tudi brez
pnevmatike ali tudi samo o-
grodje. Ponudbe pod „Ege“
na upravo lista. 1861

Dobro mleko dnevno od 7. do
12. ure v mlekarji Kos, Jen-
kova ulica 6. 1864 2-1

Dobro idoča trgovina inven-
tara po ugodni ceni takoj
na prodaj. Priprava za po-
držanje. Ponudbe pod „št.
1863“ na upravo. 1863

Migljavična brivnica se vsem
priporoča. Prvovrstna postre-
ba. Vjakoslav Gjinin, Jurčičeva
ulica 2. 1860

Prvovrstna čevljarska de-
javica R. Monjac, Mari-
bor, Jurčičeva ulica 9, spre-
jema vse vrste naročil po meri
in vsakovrstna čevljarska po-
prava. Cene zmerno. Postre-
ba solidna. 1118 30-23

Čepice po neverjetno nizkih
cenah, srajce, kravate, klobuke,
nogavice, perarnice, robce in
ostalo modno blago prodaja
brez konkurence modna trgov.
B. Veselinović & Komp., Ma-
ribor, Gosposka ulica št. 26.
1805

Dr. med. 1862

Klara Kukovec

Gosposka ul. 2
se je zopet vrnila.

Proda se

avto „Ford“

v popolnoma do-
brem stanju s 5
sedeži. Cena kron
150.000. — An-
ton Vrabl, velepo-
sestnik in trgovec,
Križevci pri Lju-
tomeru. 1850 3-3

Veliko lesno industr. podjetje v Mariboru
išče
**lesnega manipulanta
ali prejemalca.**

Nastop takoj. Ponudbe na upravo lista pod „Stro-
kovnjak št. 3579“. 1855 2-2

Velika zaloga

**cementa, traverz,
železa in dr.**

po ugodnih cenah. 2576

Pinter & Lenard, Maribor,
Aleksandrova cesta.

Dobra kuharica

ki je dobra gospodinja ter ima veselje tudi do šiva-
nja se sprejme pri mali družini brez otrok na Spodnjem
Štajerskem. Plača dobra. Ponudbe na upravo „Ta-
bora“ pod „Stalna kuharica“. 1849 3-3

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, ka-
kor sukno, hlačevina, volneno blago,
plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene
obleke, srajce, predpasniki, nogavice,
robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri
I. N. Šoštarčič, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13. 2572

**ZAHTEVAJTE! POVSOD! ZAHTEVAJTE!
„AMBRA“ PARFUME**

Eau de Cologne Special. - Eau de Co-
logne Double. - Puder vseh barv in
kvalitet. - Prašek in pasto za zobe.
Voda za usta, najboljša voda seda-
njosti. - - - Lanolin Crema original.
Shampoo tekoči. - - - Specialiteto.
„AMBRA“ voda proti izpadanju las.
Od danes priznato edino sigurno sred-
stvo te vrste. - Vsi „AMBRA“ parfumi
in kozmetični preparati so enakovredni
francoskim izdelkom. - - - 5-3 1645

Glavna zaloga: ZAGREB, Gajeva ulica 47. — Zahtevajte cenike!

Lovci! Planinci!
Pristni tirolski lodni
in nepremočljivo blago za
pelerine je došlo.
Franjo Majer, Maribor
Glavni trg 9. 1346

Galanterija

drobnina, trikotaža
Samo na debelo!
Gaspari & Faninger
Maribor 1047
Aleksandrova cesta 48.

A. VICEL
Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebšči-
nami, emajlirano, pločevi-
nasto in ulito posodo, porce-
lanasto, kameninasto in ste-
na dobelo kleno robo. Na drobno
1886

Pristopajte
k **Jugoslovenski**
Matici.

Jakob Kelc

5 MARIBOR :: STOLNA ULICA 5

Krojaški atelje za gospode, dame in vo-
jaštvo. — Skladišče oblek. — Velika
zaloga angleškega in češkega sukna. 1802

Novo! Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorec, pravkar došli. Ve-
lika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palc, no-
hrbtačev in sandal po konkurenčni ceni pri 2596
JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

**Alojz Pregled
Ruše pri Mariboru**

Izdelovatelj vsakovrstnih damskih in
moških oblek iz sukna, kamgarna i. t. d.
Specijalist vseh vrst usnatih oblek,
klobukov, čepic, ročnih torbic i. t. d. 1801

1457

PODRUŽNICA
LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE
V MARIBORU
CENTRALA V LJUBLJANI

Podružnice: Brežice, Celje, Črno-
melj, Gorica, Kranj, Maribor, Metkovič,
Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split in Trst.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoče
račune proti najugodnejšemu obrestovanju.
Provaža vse v bančno stroko spadajoče trans-
akcije in izvršuje posebno borzne naloge
hitro in pod najkulantnejšimi pogoji. —
Ima prvovrstne zveze v tu- in inozemstvu.

Telefon št. 146 in 258. — Brzjavni naslov:

„LJUBLJANSKA BANKA“

Poštni čekovni računi:

Ljubljana št. 11.258,
Zagreb št. 39.068.

Wien št. 180.041,
Praga št. 59.705.

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!